

22. ročník

1990 4

OBSAH

Ukládejte si poklady v nebi
Jaký byl Kristus?
Deník jedné bible
Znamení — mor
Poutníci
Záleží na zorném úhlu
Bojte se Boha (10)
Ježíšova osobnost — upřímnost
Rozvod
Nezaseté zrnko
Abeceda ★ Téměř dospělým
Život není pohádka
Co nevíte o lékařích
Tygr v nás
Epištola unavenému
Pro nejmenší čtenáře

ZNAMENÍ DOBY

Kčs 5,—

7. ročník
festivalu
duchovních písní
a hudby

P R A H A

1.—3. června

1990

Dvěma snímky z veřejného vystoupení na Staroměstském náměstí se vracíme k radostnému setkání mladých věřících lidí, které spojovalo hledání odpovědi na otázku „Co je důležité?“

ČLOVĚK A HLAD

aneb

lámej svůj chléb hladovému... (Iz 58,7)

Výrazným problémem moderní společnosti je problém hladu. Žijeme sice v oblasti střední Evropy, kde nejsme ohroženi nedostatkem potravin, ale záto na nás často útočí odpadkové kopy plné vyhozeného jídla... Nejsme v situaci, kdy bychom neměli co do úst, spíše naopak, ale přesto se nás to také dotýká. Vždyť na televizní obrazovce vidíme často, jak to vypadá jinde ve světě. Svět se stal malým, a tak problém hladovějících na Zemi se stává také naším problémem.

Četl jsem v novinách, že na světě přibývá obyvatel každých pět dní o jeden milión. Až nás zamrazí, když si představíme tak vysoké číslo. Ale tím neříkáme, že se na světě za těch pět dní narodí milión novorozenců. Chce se tím říci, že takřka každý týden žije na naší planetě o milión lidí víc než dosud. A všichni chtějí jíst, bydlet, pracovat. Mají své nároky, doufají, že se na ně usměje štěstí, od života očekávají něco velkého, něco jedinečného, vždyť jsou jen jednou na světě. A na jiném místě v novinách zase stálo, že ze čtyř obyvatel naší zeměkoule dva hladoví, další je téměř na hranici hladu a jenom jeden se nají dosyta. Tím jedním, který se nají, jsi ty! Ty další tři neznáš, ale jsou zde a „přihlížejí“, jak jíš. Polykají pouze sliny, zatímco si sedáš k bohatě prostřenému snídani. Když si vzpomenu na ty tři, pak musím přiznat, že u našeho stolu by se najedli i oni. Stydím se, když si každý den u stolu přejeme „dobrou chuť“.

Za každých pět dní je o milión strávníků víc. Za jeden den je to 200 tisíc, za hodinu 8300, za minutu 139 a za pouhou sekundu dva lidé navíc. Z těch dvou je jeden určen k živoření, ne-li ke smrti hladem. A ten dru-

hý naproti tomu není spokojen ani s tím bohatě prostřeným stolem. Ohrnuje nos nad chlebem, který se mu nezdá dost čerstvý, který má snad jen tvrdší kůrku. Přijďte se k nám podívat na sídliště. Tam se zahazují do kontejneru takové potraviny, z kterých by se v indické Kalkatě najedli tři hladoví lidé.

Snad se najde mezi těmi sytými nějaký vděčný člověk, který vidí celou tu situaci na světě a aspoň si uvědomí svou přednost, že se může dosyta najíst a podle slov Pána Ježíše „posbírá ty zbytky“, aby nepřišly nazmar. V některých krajích se po žních slaví tzv. „dožínky“. To se lidé radují z toho, že jim Pán Bůh úrodu požehnal. Jsou mu za to vděční. Vždyť mít dostatek, to je také Boží milost. Ale co ti druzí, kteří mají hlad? Proč se o ně Pán Bůh nestará? Ale stará! On nám dává příkaz: „Lámej svůj chléb hladovému!“ To přece musí pomáhat člověk člověku — vědou, technikou, změnou hospodářského systému apod. I zde je třeba změny mezilidských vztahů podle slov Pána Ježíše: „Miluj svého bližního jako sebe.“

Jak konkrétně? Tak např. matka Tereza, nositelka Nobelovy ceny, známá dnes v celém kulturním světě, se ujala v Indii těch nejubožejších. Tam tisíce lidí dělají od smrti jen hrstka ryže. Stovky jich umírají na ulicích. Všechno, co jim mohla matka Tereza nabídnout, bylo, jak říká, „kapkou úlevy v moři utrpení“. Nepovažuje se za vzor pro ostatní, ale jen za učedníka Ježíše Krista. Pohla svědomím mnoha lidí. Téměř 3000 mladých mužů a žen v Londýně, San Francisku, v Itálii i Koreji, ve Venezuele i Austrálii se zapojilo do činnosti milosrdných misionářů.

Nebo naše ADRA (Adventistická agentura pro rozvoj a pomoc), jak jsme četli nedávno, pomáhá různým způsobem. V africké Ruandě staví silnice, kde dělníkům místo peněz dává přímo potraviny. Pro výstavbu zemědělských objektů přiměla domorodce vypálit 42 miliónů cihel. Dále školí analfabety. Rodiny, které bydlí v chýších, učí na zřízené zahrádce kolem chýše pěstovat zeleninu apod. To všechno jsou způsoby, kterými lidé naplňují Boží příkaz: „Lámej svůj chléb hladovému.“

Ale stačí myslet jen na to, co dělá matka Tereza nebo co dělá někde ve světě ADRA? Co děláš ty? Jaká je tvá zodpovědnost? Co vlastně můžeš udělat? Jistě můžeš začít už doma, začít vděčností Bohu za to, že máš co jíst. A také sníst to, co máš před sebou. Nevyhazovat, protože jídlo je Boží dar. A pak se rozhlédnout kolem sebe. Vždyť přesto, že žijeme v civilizované zemi uprostřed Evropy, jsou kolem nás lidé, kteří strádají, mají nouzi, potřebují pomoc a dokonce někdy mají i hlad. Vždyť Bůh tím, že tě postavil do tohoto světa, tě také učinil spoluzodpovědným za situaci kolem tebe. Život ve světě není jen něco, co se řítí kolem tebe, ale co se tě konkrétně dotýká, v čem žiješ, čeho jsi součástí. Problémy lidí kolem tebe jsou proto také tvými problémy. Ne-seš zodpovědnost za to, zda pamatuješ na bližního, který potřebuje pomoc, i na toho, který má hlad — ať ducha či těla. Máš zodpovědnost za člověka vedle sebe, za svého bratra. Nezapomeň, že Pán Ježíš řekl: „Co jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili.“

K. Šp.

„Neukládejte si poklady na zemi...
ukládejte si poklady v nebi...
neboť kde je tvůj poklad, tam bude
i tvé srdce.“

(Mat 6,19-21)

vystoupil na horu...posadil se...otevřel ústa a učil je

ukládejte si poklady v nebi aneb NEBUŇTE JAKO HERCI

„Varujte se konat skutky spravedlnosti před lidmi, jim na odiv; jinak nemáte odměnu u svého Otce v nebesích. Když prokazuješ dobrodiní, nechtěj budit pozornost, jako činí pokrytci v synagogách a na ulicích, aby došli slávy u lidí; amen pravím vám, už mají svou odměnu. Když ty prokazuješ dobrodiní, ať neví tvá levice, co činí pravice, aby tvé dobrodiní zůstalo skryto, a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.“

Neukládejte si poklady na zemi... ukládejte si poklady v nebi... neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.“ (Mat 6,1-3. 19-21)

Snad jste také četli bajku o hlavovém vlku, který pozoruje ovčí stádo a číhá na svou příležitost. A jak se tak chystá ke skoku, najednou si uvědomí, co vlastně zamýšlí. Srovnává svůj úmysl s pokojným chováním ovcí, jde do sebe a rozhodne se změnit svůj způsob života a žít mírumilovným a neškodným životem ovce. Navlékne na sebe ovčí kůži a přidá se k ovcím. Pokouší se pást, aby utišil svůj hlad, ale tráva se mu přičí v krku a on při pohledu na šťavnaté masíčko, které má na dosah, trpí víc než předtím.

Poznal jsem mnoho lidí, kteří podobným způsobem přijali křesťanství — vzali na sebe jeho vnější znaky, převzali křesťanský způsob života, avšak nepřineslo jim to radost, naopak, život se pro ně stal

ještě těžším než dříve. Snad proto tolik lidí chápe náboženství jako řeholi, z které udělali nakonec ctnost. A právě takové křesťany Pán Ježíš po třikrát varuje: Netvařte se jako křesťané. (Mat 6,2.5.16)

Rikáte, že Pán Ježíš tu hovoří o pokrytcích, a ne o křesťanech? Kristus zde používá slovo, které v původním řeckém textu zní hypokrités (do češtiny jsme ho přejali s vynecháním první slabiky) a původně znamenalo herec. A skutečně, mnoho křesťanů chápe bibli jako scénář a křesťanství jako roli. Avšak i ti, kteří ji dovedou mistrně hrát, často dopadají jako ten vlk z naší bajky. Pokrytec není jen člověk, který něco jiného říká a něco jiného žije, ale podle původního textu především ten, kdo se vnějšně snaží žít novým způsobem života a ve skutečnosti je vnitřně úplně jiný. Tento problém začíná výchovou. Znáte tu situaci, kdy se dejme tomu Pepíček z rozhovoru rodičů dozví, že sousedka je pěkná... Když tedy příště s maminkou paní sousedku potká, namísto pozdravu na ni vyplázne jazyk a místo očekávané pochvaly sklídí pár pohledků a poučení, že paní sousedka se musí pěkně zdravít a přitom se Pepíček musí hezky usmívat, pak malý člověk rychle pochopí, že dobré vychování je vlastně dobré herectví. Jako dospělý pak na požadavky společnosti, režimu i náboženství

reaguje podobně a přijímá je podobným způsobem — jako něco vnějšího.

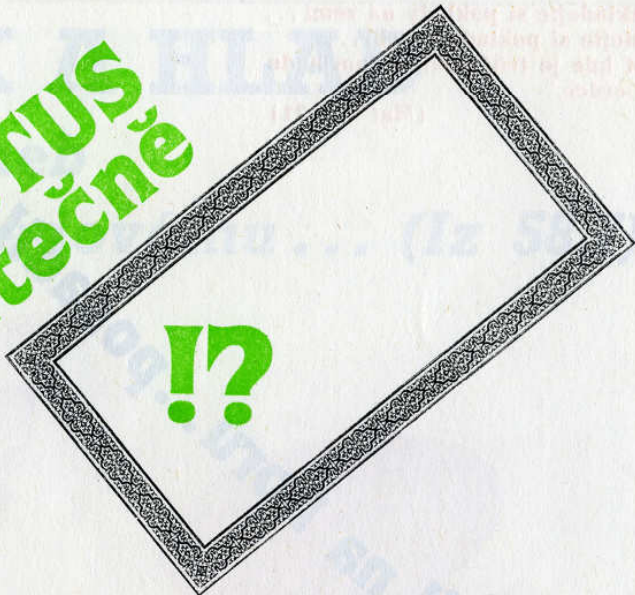
Netvařte se jako herci, varuje Pán Ježíš, nenoste masku křesťanů či nějakou jinou, protože sebekrásnější role nemůže změnit hercovo nitro. Tato Ježíšova pravda neplatí jen pro křesťany, ale pro všechny převlékače kabátů — nových způsobů života. Na takovém herectví, na pokrytectví, se sice dá vydělat chvála a obdiv lidí, postavení, moc, peníze. Takoví lidé mají svou odměnu, ale ne u Otce v nebesích, říká Pán Ježíš. Avšak za navléknutí nového zevnějšku se také platí, v skrytu jsou tito lidé ještě nešťastnější, ještě rozervanější než dřív.

A právě to, co je skryto v nás, na to Bůh hledí. Bůh se zajímá především o to, jací jsme uvnitř. Ví nejlépe, že žádná filozofie, režim a ani náboženství nemůže změnit naše nitro, naše srdce. To může a chce učinit jedině Bůh. Domnívám se, že proto právě v této souvislosti Pán Ježíš hovoří o modlitbě jako o potřebě spojení s Bohem.

Hebrejský výraz pro pokrytce označoval člověka, který si vystačí sám, bez Boha. „Nebudte pokrytci... ukládejte si poklady v nebi... neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.“ (Mat 6,5.20.21) Na nebeské konto neukládají lidé, kteří se snaží vypadat jako křesťané, ale ti, kdo v skrytu usilují, prosí, zápasí o změnu svého srdce.

MIROSLAV KYSILKO

Jaký byl KRISTUS skutečně

Střed, smysl a obsah biblického poselství můžeme vyjádřit jménem Ježíš Kristus. Ale jaký byl vlastně Kristus, kterého nám bible představuje? Jaký byl Kristus opravdu? Je možné, že na tyto otázky dostaneme zcela neočekávanou odpověď.

Bible nám sice prezentuje Krista pravdivě, ale mnozí lidé o něm mají zkreslené představy. To je proto, že mnoho umělců, básníků a pisatelů na Kristovo pevné a určité vystupování kladlo závoj sentimentality až fantazie. Umělci často zobrazují Krista převážně jako typ změkčilý, nemужný, bez silných charakterových rysů.

Nebylo tomu tak ve všech dobách. Například ve středověku to bylo zcela jiné. Tenkrát se vyzdvihovaly především těžkosti křesťanského života a utrpení Krista a prvních mučedníků. V kostelích ukazovali na krucifixe Ukřižovaného ve strašných detailech. Také básníci skládali svá díla o bolestech, obětech a utrpeních života.

Proč je obraz, který si o Kristu vytváříme, tak důležitý? Protože naše představy o jeho osobě, o jeho lásce a jeho požadavcích jsou základem pro náš náboženský život. Na těchto představách závisí, zda naše reakce budou negativní, ustrašené, rezignované, nebo naopak plné důvěry, a budeme jej přijímat kladně. Potřebujeme se osvobodit od „lidských“ představ o Kristu a sami se s ním setkat v evangelích, poznat, jak žil a působil. Zapomeňme na chvíli, jak ho lidé představují, zbytečně by nás to mátló, a nenechme se ničím ovlivnit. Vraťme se k evangelium, k lidem, kteří ho znali a chodili s ním. Pokusme se pochopit jeho skutečnou povahu.

Tak předně, zapomeňme na obraz nějakého jemného a bledého Krista. Vyrůstal přece v drsné krajině, stal se statným tesařem, který musel nosit těžké klády. Přenášet a osazovat trámy na stavbě není maličkost. Uměl jistě zručně zacházet s nástroji svého řemesla. Aby se pořádně rozmáchl

sekerou, k tomu je také třeba síla. Chodil po horách, procházel krajinou, spal pod širým nebem, pomáhal na lodi při plavbě po Genezaretském jezeře. Co dokáží vlny na takovém ohroveném jezeře, je dobře známo. A když jednou vzal bič a energicky vyhnal směnárny z chrámu, neodvážil se mu nikdo postavit na odpor. Síla a moc, které z něho vyzařovaly, se neslučují s nějakým změkčilým, nemужným typem.

O síle Kristovy osobnosti si můžeme udělat představu podle reakcí jeho přátel i nepřátel a podle chování lidí, patřících k okruhu jeho učedníků. Zákoníci a farizeové, kteří mu stále strojili úklady a snažili se ho přivést do úzkých, museli jednat velmi opatrně. Věděli o jeho moci a vlivu na lid. Muži, kteří s ním chodili tři a půl roku, tvořili nestejnorodou společnost: rybáři, celník, jeden člen ilegální židovské organizace, rozvážný obchodník, zámožní lidé z dobré společnosti a dvěma jeho následovníkům dokonce říkali „synové hromu“. Taková skupina lidí by se nesemkla kolem nudné, bezvýznamné postavy. Ani by kvůli takovému člověku neopustili všechno a šli za ním, kdyby na ně nepůsobil tak přitažlivě.

Ježíš byl určitě člověk přátelský a společenský. Z jeho přítomnosti se těšili na hostinách v Jeruzalémě. Když jeho nepřátelé dali průchod své nenávisti a chtěli ho nějak zlehčit, říkali mu přítel hříšníků, milovník hodů a pitek (Mat 11,19). Svůj první div udělal na svatební hostině, když chtěl pomoci z trapné situace pořadatelům svatby, kterým došlo víno. Těch šest velkých džbánů, jejichž obsah proměnil ve víno, bylo jeho příspěvkem k této hostině. Div udělal prostě proto, aby potěšil své přátele.

Z jedné strany Ježíše vidíme jako jednoznačně odvážného muže, nebojácného a energického, na druhé straně však trpělivého a plného porozumění. Přestože byl stále vystaven ne-

bezpečí, mluví věrohodně o míru a pokoji. Byl obklopen nenávistí, pronásledován, a přesto učil odpouštějící lásku.

Střed křesťanství není v nějaké filozofii, ideálních představách nebo náboženských požadavcích, nýbrž v osobnosti Toho, který je Bohem a současně naším bratrem. Někdy se zaměstnáváme povrchními věcmi a ztrácíme přitom ze zřetele vlastní cíl. Kristus, který opustil slávu nebes a přišel na naši nehostinnou zem, nás vybízí, abychom opustili svoje předsudky a následovali ho. Rozhodující je osobní setkání s Kristem.

František z Assisi se vzdal svého blahobytu a společenského postavení, aby v chudobě následoval Ježíše ve službě chudým a nemocným. Jan Hus chválil Ježíše Krista v plamenech hranice. Martin Luther objevil význam jeho lásky a odpuštění pro život člověka. Kalvín ho poznával svou logikou, a přece neopomněl žít ve vděčnosti za jeho dary. Wesley, když opustil chladný církevní formalismus, prožil opravdové obrácení a radost z evangelia. Bunyan se setkal s Ježíšem v anglickém vězení... Nesčetní lidé všech dob ho našli, následovali a s učedníkem Tomášem dosvědčili: „Pán můj a Bůh můj.“ Setkání s Kristem je rozhodující pro život člověka. Křesťan je člověk, který osobně prožil toto setkání — dovolil Kristu, aby z něj udělal nového člověka, a žije ze vztahu, který se jmenuje víra.

Hledejme Krista navzdory všem překážkám a falešným představám o jeho povaze a osobě. Je třeba odložit ponuré představy pouze trpícího a krvácejícího Krista, stejně tak jako představy o jeho sentimentalitě a změkčilosti, které ztěžovaly mnohým generacím přijmout Krista. Jsem přesvědčen, že každý, kdo pozná Ježíše Krista takového, jaký opravdu byl a je, přijme jej nejen jako svůj životní vzor, ale jako svého přítele, vůdce a zachránce.

G. A.

Jak by asi vypadal deník tvé bible?

15. ledna

Celý týden jsem měla klid. Několik večerů po Novém roce ze mne četl můj majitel pravidelně. Nyní na mne nějak zapomněl.

2. února

Dnes uklízeli, a tak mne spolu s jinými knížkami oprášili a zase položili na své místo.

8. února

Můj majitel ze mne dnes po obědě chvíli četl. Nejprve zalistroval v Žalmech a potom přečetl na přeskáčku několik veršů z Nového zákona.

7. března

Opět dnes uklízeli a utírali prach. Včera jsem byla zase jednou v modlitebně. Dnes však odpočívám na svém starém místě.

2. dubna

Dnes jsem měla napilno. Můj majitel měl něco přednést na nějakém shromáždění, a proto si musel vyhledat několik veršů. Dalo mu hodně práce, než je našel, třebaže jsou stále na stejném místě.

5. května

Přijela na návštěvu babička, a tak jsem ležela celé odpoledne na jejím klíně. Když četla Izaiáše proroka 53, 3-7, plakala a její slzy stékaly na moje stránky.

6. května

Opět jsem byla celé odpoledne u babičky. Četla převážně 1. epistolu ke Korintským. Nejdéle 13. a 15. kapitolu.

7., 8., 9. května

Každé odpoledne jsem ležela na klíně babičky. Je to docela příjemné místo. Chvillemi ze mne četla, chvillemi

ke mně promlouvala.

10. května

Babička zase odjela. Na rozloučenou mne políbila. Odpočívám na svém starém místě.

26. června

Zabalili mne do kufru, kde ležím mezi šatstvem a jinými věcmi. Domnívám se, že asi pojedu na dovolenou.

11. července

Stále ležím v kufru, třebaže ostatní věci už dávno vybalili.

1. srpna

Opět jsem doma na starém místě. Byla to divná cesta. Opravdu nevím, proč jsem s nimi musela cestovat.

5. září

Necítím se právě nejlépe. Leží na mně nějaký starý román a na něm časopisy a starý klobouk. Jenom si přeji, aby ty věci dali někam jinam.

18. října

Dnes uklízeli, tak mne zase oprášili.

6. listopadu

Marie dnes psala dopis, a proto mne na chvíli vzala do rukou a opsala ze mne slova žalmu 119, 105.

2. prosince

Dnes mne znovu oprášili.

31. prosince

Včera opět uklízeli a dnes jsem byla zase jednou ve shromáždění. Při kázání mne můj majitel držel sice v ruce, ale ani jednou mne neotevřel. Ale sliboval si, že od Nového roku, od Nového roku že začne...

JAK BY ASI VYPADAL DENÍK TVÉ BIBLÉ?

„HLE, PŘÍCHÁZÍM, JAK VE SVITKU KNIHY O MNĚ STOJÍ PSÁNO“ Ž 40,8

Toto starozákonní proroctví našlo své naplnění v prvním příchodu Ježíše Krista, když přišel na naši zemi. Potvrzuje to i epistola Židům, kde je citován Ježíšův výrok: „Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli, jak je o mně v tvé knize psáno.“ (10,7) Místo výrazu „tvá kniha“ můžeme říci „bible“. Pak text proroctví by zněl: „Hle, přicházím, jak je o mně v bibli psáno.“

Ježíšova bible, z které četl a na kterou se odvolává, byl Starý zákon. Pán Ježíš nejen že mistrně ovládal Písmo svaté, ale i potvrzoval jeho božský původ. Především však věděl, že Písmo svaté vydává o něm svědectví:

„Pisma svědčí o mně“ (Jan 5,39) — říkal lidem. Ztotožňuje se s každým řádkem bible, takže ji nazývá „moje slovo“. Ježíš sám byl tím Božím slovem. Když začal své kazatelské působení, navštívil sobotní bohoslužby v Nazaretu. Tam mu nabídli svitek knihy — Starého zákona, tedy bible — aby jim z ní četl. Evangelista Lukáš zaznamenává, že Ježíš našel místo, kde je psáno: „Duch Hospodinův jest nade mnou, abych zvěstoval evangelium.“ (4,18) Zraky všech přítomných byly upřeny na něj, když začal mluvit: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ Po svém vzkříšení dal Ježíš svým učedníkům

tentýž klíč k pochopení Pisma svatého: jeho obsahem je Kristus. Dodnes nachází upřímný čtenář v Písmu svatém základní myšlenku: spasení je v Ježíši Kristu. Bible je nevyčerpatelným pramenem poznání, zdrojem radosti.

Kdo čte bibli pod vedením Ducha svatého, pozná, že je to kniha od Boha. Byl to On, kdo vedl svým Duchem různé pisatele, takže bible se stala neklamným zjevením Boha samého. Kdyby Bůh sám přímo psal bibli, nebylo by snad psané slovo přesnější než to, které psali Bohem inspirovaní pisatelé. Čtěme bibli! Učme se z bible! Mluvme o bibli! Žijme podle bible! Šp.

MOR a nakažlivé nemoci

Ježíš se ve svém rozhovoru s učedníky na Olivové hoře zmiňuje také o moru jako o znamení, které předchází jeho druhý příchod: „Budou veliká zemětřesení a v mnohých krajinách hlad a mor, hrůzy a veliká znamení z nebes.“ (Luk 21,11) Mor je infekční, nakažlivá choroba, která dosahuje epidemických rozměrů. Slovo „mor“ se ve spisech proroků vyskytuje často ve spojení se slovy „meč“ a „hlad“ (Jer 14,12; Ez 12,16). Jelikož jedno neštěstí zpravidla provázelo druhé, neudivuje nás, že je používá společně s předpověďmi proroků i sám Kristus.

Mor, válku a hlad vidí bible jako Boží dopuštění a Boží soud nad lidskou vzpourou. Jeremiáš a Ezechiél znovu a znovu hovoří o moru jako o Božím trestu za vzpouru Izraele (Jer 21,5,6; 29, 17,18; Ez 5,17). O téže příčině mluví i Nový zákon v knize Zjevení (6,8; 16,2). Nemoc, když dosáhne epidemických rozměrů, může mimořádně působit na lidi. Může vést dokonce mocné tohoto světa k tomu, že uznají svá omezení i chyby a zatouží po Božím odpuštění a spasení. V bibli čteme, jak nemoc služebníka vedla římského setníka k tomu, že hledal pomoc u Krista (Mat 8,5-13). Tak je tomu i dnes. Nemoc častokrát více než cokoli jiného způsobí, že se člověk vzdá svého pocitu nezávislosti na Bohu — což je podstata hříšného života — a uzná svá omezení i svou závislost na Bohu. To je podstata života křesťana. Proto vidíme mor, hlad a pohromy jako znamení Božího soudu nad lidskou svobodností a zároveň jako projev Boží péče o člověka toužícího po spasení. Nemoci, rány a

pohromy, které mají své přirozené příčiny, může Bůh použít pro spasení člověka. I v dopuštění ran a trestů zůstává Bůh věrný své věčné zásadě: „Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti.“ (Jer 29,11)

Nakažlivé nemoci epidemických rozměrů se objevují v různých dobách lidských dějin. Říká se například, že ve čtrnáctém století na 25 miliónů lidí zemřelo na „černou smrt“. Podobně „španělská chřipka“ na konci první světové války smetla 20 miliónů lidí. Zlé a obávané chřipky v posledních letech kosí hodně životů a je obava, že navzdory velkému pokroku lékařské vědy mohou ohrozit celé oblasti, zvláště města.

Avšak při pohledu na minulé výskyty epidemických nemocí nás napadá otázka, zda se naplňuje znamení „moru“, o kterém se zmiňuje Kristus, nějak ve větším stupni právě dnes. Někteří na to odpovídají negativně, zvláště vzhledem k velkému rozmachu lékařské vědy. Od objevu antibiotik a očkovacích látek byli dřívejší nepřítelé lidského zdraví — např. neštovice, dětská obrna a spalničky — do velké míry poraženi.

Navzdory těmto nepopíratelným lékařským triumfům mor dodnes přetrvává a dosáhl epidemických rozměrů v mnoha částech světa. Podpůrnými faktory jsou: znečištění vzduchu, vody a potravin, sexuální revoluce, nevhodné užívání drog, jako alkoholu, tabáku, marihuany, kokainu a heroinu. Dále je to zhoršení zdravotních podmínek způ-

sobené populační explozí a hlad v rozvojových zemích i přejídání se v zemích blahobytu. Tyto a jiné faktory jsou příčinou, že se znovu objevují staré nakažlivé nemoci i úplně nové choroby.

Podle zprávy Spojených národů „přibližně pět miliónů lidí umírá každý rok na rakovinu a nejméně dvakrát tolik na kardiovaskulární choroby“ (Facts and Figures, 1983).

„Nakažlivé nemoci nebyly potřeny. Ve světovém měřítku jsou stále ještě hlavní příčinou smrti.“ (U. S. News and World Report, 28. 2. 1983, str. 35)

V mnohých zemích je epidemie pohlavních chorob výsledkem sexuální revoluce. Jen kapavka skosí ročně v USA dva až tři milióny lidí. Problém sexuálně přenosných nemocí je mnohem větší, než udávají statistiky. Dr. Milton Puziss, specialista v bakteriologii a virologii, to vysvětluje: „To, co vidíme ve statistikách, je pouze vrchol ledovce, protože většina lékařů se obává, že by byli žalováni pro porušení pacientovy důvěry, kdyby informovali o těchto případech.“ (Tamtéž, str. 36)

Nejrozkladnější nemocí, která se objevila teprve před nedávnem, je AIDS (získaný syndrom selhání imunity), který byl nejdříve zjištěn mezi homosexuály. Nemoc ničí systém imunity těla, a je proto považována za jednu z nejhorších smrtelných chorob. Rozšiřuje se nejvíce sexuálním stykem mezi homosexuály a mezi lidmi, kteří střídají partnery a pak mezi uživateli drog používáním znečištěných jehel. Tato nemoc je obávaná ze dvou hlavních důvodů: je smrtelná a počet zasažených se každým rokem

zdvojnásobuje. Tyto různé formy sexuálního „moru“ nám připomínají slova apoštola Pavla o sexuální perverzi: „Proto je Bůh vydal v moc hanebných vášní... sami na sobě dostávají zaslouženou odplatu za svou zcestnost.“ (Řím 1,26,27)

Rozšíření nakažlivých nemocí je ve vývojových zemích daleko větší než v průmyslových zemích. Tato smutná skutečnost je většinou ignorována v zemích blahobytu, které se soustřeďují hlavně na boj proti rakovině a kardiovaskulárnímu nemocem. To se projevuje například velkým rozdílem mezi investicemi na výzkum rakoviny a investicemi na výzkum tropických chorob. Zatímco se ročně vydá 815 miliónů dolarů na výzkum rakoviny, podle zprávy Světové zdravotnické organizace na výzkum tropických chorob pouze kolem 30 miliónů dolarů.

Tato krátká zpráva o epidemických nemocech stačí k tomu, abychom pochopili, že Kristovo proroctví o moru na různých místech se nebyvalým způsobem naplňuje právě v dnešní době. Různé druhy moru pronikají do vyvinutých i rozvojových zemí a padají jim za obětí milióny lidí. Kromě miliónů umírajících na nemoci jsou zde nesčetné milióny žijících životem bídy, v nepohodlí a v strachu. Jejich těla jsou zeslabena rakovinou, zneužíváním drog, střevními parazity a jinými druhy chorob. A výhled do budoucna neposkytuje mnoho nadějí na zlepšení. Předpokládaný růst obyvatelstva, zvláště v rozvojových zemích, ještě zintenzivní dnes již akutní problémy strádání, znečištění prostředí, vyčerpání základních zdrojů, nedostatek vhodných bytů a zdravotnických opatření. Tím se nemoci ještě více rozšíří. Čím více uvažujeme o neutěšeném stavu lidského života a prostředí, tím více se těšíme nadějí na brzký příchod Ježíše Krista, který vykoupí lidstvo a všechno tvorstvo z tragických důsledků lidské vzpoury proti Bohu.

Navzdory skvělým výsledkům moderního bádání v medicíně lidstvo zakažší stálý růst nemocí. Všechna uvedená znamení proročovaná Kristem jsou jasnými zvěstovateli konečného soudu, který zahájí Ježíš svým druhým příchodem jako Král králů a Pán pánů. Znameními promlouvá Bůh k nevěřícím, aby činili pokání a obrátili se ke Kristu. Věřící pak povzbuzuje a vyzývá slovy apoštola Petra:

„Očekáváme však podle jeho zaslíbení nová nebesa a novou zemi, kde bude přebývat spravedlnost. Proto se, milovaní, když takové věci očekáváte, vynasnažte, abyste se bez poskvrny a bez úhony ukázali před ním v pokoji a použijte k své spáse shovívavosti našeho Pána.“ (2 Petr 3, 13,14)

MILOSLAV ŠUSTEK

POUTNÍCI

Všechny zvony ve zlaté Praze se rozezvučely, ty velké na hlavní věži katedrály i menší v ostatních chrámech, když 21. dubna 1990 vjížděl na Letenskou pláň papež Jan Pavel II. Poprvé za jedenáct set let křesťanské éry v českých zemích a na Slovensku vstupuje na naši půdu římský biskup. Zvony slavnostně vyzvánějí, protože na pláni nad Vltavou se sešly statisíce lidí, kteří prošli dlouhým údobím vnucovaného ateismu. Vltava tam dole při svém protékání Prahou byla svědkyní smutku křesťanů. Po levé straně na Letné viděla na návrší mohutný kolos sloužící kultu krutého vládce, který padl, a také jeho kamenný kolos lidé strhli. Dějiny se zdají být chaotické a nesmyslné, ale přesto je Bůh Pánem dějin a v kritických chvílích používá lidské nástroje k provedení svých plánů.

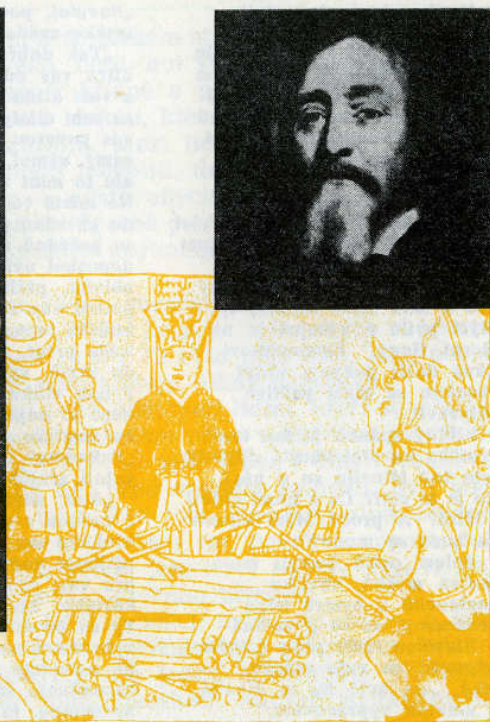
Statisícové zástupy přišly vyjádřit svou radost ze znovunabytí náboženské svobody. Tisíce srdcí se rozbušilo hlubokou vděčností. Zástupy přišly uvítat usmívajícího se římského velekněze, kterého nenesou na vyvýšeném trůnu s trojnásobnou korunou na hlavě, jak to po staletí donedávna v Římě praktikovali jeho předchůdci. Přijíždí k nim muž z lidu, jenž prošel podobným údobím, jako oni všichni. Vítají ho jako Slovana, Poláka, básníka, dělníka, filozofa, na jehož bílé klerice se objevila čerstvá krev, když v roce 1981 byl v Římě na něj spáchán atentát. Jan Pavel II. hlásá křesťanskou lásku, odpuštění a mír pro všechny národy.

Na pláni se objevují kněží v bílých rouchách se štolami, prostí řeholníci a řádové sestry, ale také vysocí církevní hodnostáři v biskupském i kardinálském purpuru. Z papamobilu vystupuje muž v bílé klerice. Když se koncelebrující kněží převlékli do bohoslužebných rouch, objevil se klerik s křížem a za ním šli biskupové s bílými mitrami, arcibiskupové, kardinálové a nakonec papež. Na hlavě měl mitru římského biskupa. Lid tleská, skanduje a velekněz žehná na cestě k oltáři. Konečně u něho stanou a zahajuje pontifikální mši v českém jazyce. Statisíce lidí na pláni naslouchají, milióny televizních diváků u nás i v zahraničí sledují tuto scénu.

Sedmdesátiletý hierarcha si spolu s lidem klade ruku na hrud a spolu s lidem vyznává viny. Mohutný pěvecký sbor zpívá: „Kyrie eleison, Christe eleison... Pane, smiluj se nad námi, Kriste, smiluj se nad námi...“ Zazněl jásavý chvalozpěv: „Sláva na výsostech Bohu! Chválíme, tě, dobrořečíme ti, klaníme se ti, oslavujeme tě, vzdáváme ti díky pro tvou velkou slávu... Pane Bože, Králi nebeský, Otče všemohoucí... Neboť ty sám jsi svatý, ty sám jsi Pán, ty sám nejvyšší, Ježíši Kriste s Duchem svatým ve slávě Boha Otce!“

Laikové čtou slova Písma. Jáhen nese slavnostně evangelium ve výši čela, okuřuje knihu kadidlem a zvýšeným hlasem čte; pak ji odevzdává veleknězi, který žehná lid evangeliařem ve formě kříže a políbí jej. Následuje kázání polského papeže v českém jazyce. Vzpomíná léta útlaku a ukazuje na zmrtvýchvstalého Krista, jehož vítězství nad smrtí se slavilo právě před týdnem o velikonočních. Poukazuje na situaci světa a na východisko lásky a porozumění. Jeho kázání je přerušováno potleskem lidu, což je něco zcela nového. Zpívá se Credo: „Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebes i země...“

Zástupci lidu přinášejí dary, poklekají před veleknězem. Ten žehná dary i dárce. Večere Páně se slaví jako svátostné mystérium. Papež pozdvihuje hostii a lid se jí klaní. Pozdvihuje zlatý kalich s vínem. Lid se znovu klaní. Zpívá se Otče náš. Před přijímáním se všichni modlí: „Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa. smiluj se nad námi, dej nám mír! — Pane, nejsem hoden, abys přišel ke mě, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena.“ Velekněz i kněží rozdávají zástupům pod jednou způsobou — jen chléb. Papež se modlí modlitby pro přijímání a žehná lidu. Zní papežská hymna: „Tam, kde

strmí církev týmě — v staroslavném, věčném Římě — národů všech jazykové — svorně pějí písně nové: — Papeže nám Jana Pavla, Bože, chraň a zachovej! Je to modlitba, ale i způsob, jakým se císařům a králům vzdával hold. V podstatě stejné bohoslužby se konaly na staroslavném Velehradě i v Bratislavě.

Masaryk se kdysi vyjádřil, že mše je dílo všeumělecké. Nebyly do ní vloženy jen vznešené křesťanské pravdy, ale i tajuplné svátostné mystérium. Uplatňuje se zde přitažlivé a na oči působící umění stavitelské, malířské, sochařské, dramatické. Umění hudební působí mohutně na sluch, básnictví na srdce. Na své si přijdou všechny smysly. Ale náboženství není pouze věc citů a smyslů; jde v něm v první řadě o poznání Boha, jeho vůle a pravd, zjevených v Písmu, o život podle Božích směrnic. Při sledování obřadů si uvědomujeme, že zde je spojena velebnost starozákonních kněžských ceremonií, které se už naplnily v Kristu, s prvky starých římských kultů kněží a pontifiků. Nikdy v dějinách našich národů lid neměl takovou příležitost vidět sílu a slávu římské církve a její hierarchie jako v těchto pouhých dvou dnech. Snad byl pro některé účastníky nebo televizní diváky ten dojem až příliš silný a vzbudil i jiné pocity než obdiv.

Na cestě k oltáři papež netřímá v pravici dýmáky zdobenou biskupskou berlu, ale obyčejnou poutnickou hůl se soškou Ukřižovaného nahoře. A tu jsem si vzpomněl na jiné poutníky známé našemu národu. Písmo praví: „Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží!“ (Žid 13,7) Jan Hus byl český poutník. Putoval na studia do Prahy, kde často chodil po městě jako zpěvák, aby si přivydělal na živobytí. Pak působil jako magister, rektor, kněz, kazatel, spisovatel a filolog. Po interdiktu nad Prahou putoval po českém venkově, kde konal pobožnosti pod širým nebem. Na pozvání putoval z Čech až do Kostnice, protože jako mnoho římskokatolických kněží a laiků i on toužil po nutné obnově církve. Naposledy šel jako poutník ulicemi Kostnice. Po cestě z katedrály zpíval žalmy: „Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování, zahlad moje nevěrnosti... Zbav mne hříchu yzopem, a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh... Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha... Dej, ať se zas veselím z tvé spásy, podepři mne duchem oddaností... Srdcem zkroušeným a zdeptaným, ty, Bože, nepohrdáš!“ (Ž 51) Šel bez poutnické hole a někdy zavrával. Nasadili mu na hlavu vysokou bílou mitru, ale

ta byla z papíru a divně pomalována. U Rýna plameny hranice udusily jeho zpěv ke cti Krista, do jehož rukou poručil svého ducha. Nemodlíme se k tomuto svatému muži a nezavedli jsme žádný Husův kult. Zbytečná by byla jeho rehabilitace, protože téměř celý národ jej měl a má v úctě pro jeho lásku k věci Kristově a k pravdě Písma. Jako Ábel „ač zemřel, ještě mluví“ (Žid 11,4).

Vzpomněl jsem si i na moravského poutníka Jana Amose Komenského. Protřpěl těžké dětství sirotka. Putoval na studia do Německa. Působil v Přerově a Fulneku. Po bitvě na Bílé hoře byl nucen odejít do ciziny a již nikdy se domů nevrátil. Prožil trojí exulantický pobyt v polském Lešně, žil i po jistou dobu v Anglii, ve Švédsku, v Prusku, v Uhrách a zemřel v Holandsku. Na své smutné pouti v době moru ztratil ženu a dvě děti, potom i druhou manželku — exulant, vyhnanec, vděděnec, příkladný otec, pastýř, kazatel, filozof, biskup jednoty bratrské, učitel národů. Při svém strastiplném putování zakládá školy v různých zemích Evropy. Zpřístupňuje své spisy nejen vyhnancům, ale i svému lidu doma — v době persekuce. Bible je základem jeho teologického i pedagogického díla. Pracuje pro smíření a porozumění mezi národy.

Ríkal jsem si, jak by to asi dnes vypadalo na Letenské pláni, kdyby tu Hus nebo Komenský procházeli mezi lidem. Jaké roucho by asi měli oblečené, jaké symbolické úkony a gesta by konali a hlavně, jaké poselství by asi přinesli lidu? Měli by o čem mluvit. Vždyť jejich zkušenosti s Bohem a hluboké myšlenky daleko přesáhly rámec českého národa a přesahují jej až do dnešních dnů. Jan Hus i Jan Amos Komenský by nám v každém případě doporučili Písmo svaté — bibli jako jedinou směrnicí víry a života.

My všichni jsme na tomto světě jen poutníci, hosté, příchozí, omylní smrtelníci (Žid 11,13). Nesmíme se zde příliš zabýdlet. Celé lidstvo putuje údolím slz, bolesti, strastí a smrti. Žijeme v podmínkách hříchu a v důsledcích hříchu. Podle slov Pána Ježíše a proroků, jsme však svědky blížícího se Kristova království, kde už nebude hříchu, nářku ani smrti, kde nebude problémů.

Jako křesťané se snažíme zmírňovat utrpení lidí, vzájemně si pomáhat v tomto slzavém údolí. Jsme si však vědomi toho, že konečnou a definitivní záchranu a napravení všech věcí lidských přinese Ten, který řekl: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi...“ (Mat 28,18) „Ve světě máte soužení, ale vzhopte se, já jsem přemohl svět!“ (Jan 16,33)

MILOSLAV ŠUSTEK

Na konci vesnice stojí stodola. V ní jsou uloženy pytle obilí, pěkně jeden vedle druhého. Pšeničná zrna zatím spokojeně oddychují, opřená o sebe navzájem, uspokojená vlastním množstvím, v naivní víře v neměnnost klidu a pohody.

Jednoho dne, podobného jiným jako vejce vejci, přichází hospodář se svým pomocníkem. „Počasí nám přeje,“ říká hospodář, „je právě příhodný čas k setí. Zítřka naložíš ty čtyři pytle a vyseješ je na Horní Hony.“ Pomocníkovi dává další pokyny, vždyť všechno se musí pečlivě připravit.

Klidný spánek je ten tam, zrníčka se překrikují: „Slyšely jste to? Mluvílo se o nás? Co je to setí? Co s námi chtějí udělat? A proč? Mám strach, co bude se mnou?“

Kolem pytlů šmejdí malá šedivá myška, chvíli poslouchá a bystrá očka prozrazují, že se jí začíná v hlavě rodit plán. „Znáám odpověď na vaše otázky,“ říká, „ale bylo by to dlouhé a smutné vyprávění.“

„Povídej, povídej,“ pobízejí myšku zvědavá zrníčka.

„Tak dobře poslouchejte. Zítřka vás odvezou daleko z vaší klidné stodoly a už se sem nikdy nevrátíte. Nejprve vás poveze na voze, cesta je samý výmol, nic příjemného, ale to není zdaleka to nejhorší. Na místě vás vysypou z pytlů do chladné země. V té chvíli se pořádně rozhlédněte kolem, naposled uvidíte slunce, mraky, oblohu, ptáky... protože potom vás zahrnou půdou a budete jenom ve tmě. A když bude pršet, voda bude vsakovat do země, vy budete muset v tom vlhku žít! Ale to ještě není to nejhorší. Nejhorší je, že zemřete — puknete!“

„Pukneme? Co to je?“ polekaně volají zrníčka.

„Ano, nejdřív pukne obal a začnou z vás klíčit kořínky hluboko do země, ty budou přijímat vodu a živiny, ale ne pro vás, pro podivné jiné kořínky, které rostou vzhůru. Ty se prodírají půdou, až vykouknou na svět. Ale to vy už nebudete existovat, rozpadnete se, nic z vás nezůstane. Je mi vás líto,“

NEZASETÉ ZRNKO

milá zrníčka, moc líto. Nic se však nedá dělat. Hospodář to tak určil...“

Teď teprve začíná uvnitř pytlů vřava. Některá zrnka navrhují vzpouru. Jiná naopak zastávají názor, že hospodář nejlépe ví, co je pro ně dobré a aby se mu s důvěrou podřídili. Bylo těžké poznat, který návrh má více příznivců, nastalo totiž velké ticho. Každé zrníčko přemýšlelo, jak se zachovat, co udělat? Věřit moudrému hospodáři, nebo myšce? Čeká nás smrt?

Jedno zrníčko si všimlo, že leží blízko maličké dírký. No, nebyla to díрка zase tak maličká, aby... To je nápad! „Já se zachráním, žádná tma, vlhko, smrt — ale život!“ Opatrně se vysoukalo a už je venku! „Hlavně nenápadně, nesmím na sebe upozornit!“ A tak potichu leží sice uprostřed svých vylekaných kamarádů, ale přece v bezpečí.

Ráno přišel pomocník, odnesl pytle do vozu, odvezl na pole. Zachráněné zrnko zůstalo samo.

„Přece jsem jedno vylákala,“ kde se vzala, tu se vzala myška a zrníčko elupla k snídani. Tak se nedůvěřivé zrníčko nikdy nedoví, že z každého zasetého zrna vyroste jednou nový, krásný, zdravý klas.

O obilném zrně a jeho zasetí do země hovoří i Pán Ježíš. V bibli čteme v evangeliu Jana 12. kapitole jeho slova: „Blíží se chvíle, kdy dílo Božího syna bude dovršeno. Pšeničné zrnko, které není zaseto do země, se sice zachová, ale zůstane samo a bez užitku. Zaseté zrnko odumírá, aby mohlo vzklíčit a přinést hojný užitek. Ten, kdo hledá jen vlastní prospěch, prohraje všechno, kdo mi však dá svůj život k dispozici, bude zachráněn pro věčnost. Svěřit mi svůj život znamená následovat důsledně mého příkladu. To znamená jít cestou radosti i utrpení. Takového služebníka si i můj Otec váží.“ (Jan 12,23-26, parafráze)

-kyjov-

„Bojte se Boha a vzdejte mu čest... poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“
Zj 14,7

Kdo by se rád nezahleděl na krásný snímek nádherného pobřeží některého z tichomořských ostrovů? Romantiku jižních moří vytvářejí bílé korálové ostrovy s překrásnými plážemi, nad kterými se ve vlhkém teplém větru pokyvuají štíhlé palmy...

A právě tyto palmy nám skýtají příležitost, abychom se připojili k biblickému Davidovi a spolu s ním vynázvali: „Jak obsáhlé je tvé dílo, Pane! Všechno jsi moudře učinil...“ (Ž 104,24)

Tyto malé ostrůvky vyrostly z moře a jsou to pozůstatky miliard uhynulých mořských korálů. Jak je možné, že tyto zcela osamělé atoly jsou posety nádhernými palmami?

Odpověď je jednoduchá: semena těchto stromů — kokosové ořechy — na ně připluly po vodě. A právě zde se ostrovů dozraje kokosový ořech, utrhne se a spadne na zem. Jestliže palma stojí na pobřeží blízko moře, ořech se skutálí do vody, ta jej odnese, a tak se dostane na jiný ostrov.

Ríkáte si, že je to jednoduché a že v tom žádný zázrak nevidíte? Tak se ještě jednou podívejme, jak všechno probíhá, a poznáte, že to tak prosté není. Protože málokdo z nás Evropanů viděl skutečnou tichomořskou palmu, je nutné připomenout, že to mezi stromy není žádný trpaslík. Tyto pružné stromy dosahují průměrnou výšku až třiceti metrů — a to je výška asi desetipatrového domu! Zkuste shodit z nejvyššího patra věžáku nějaký předmět — zcela jistě se rozbije nebo praskne. Kokosový ořech však díky podivuhodné konstrukci své skořápky zůstane neporušen.

Skořápka jej však chrání i na jeho další cestě. Jestliže se dostane na moře, trvá jeho plavba někdy tři čtyři mě-

(10)

síce. A hledání „přístavu“ na jiném ostrově také nebývá snadné. Prudký příboj s ním někdy i několik dní bije o tvrdé útesy, než ukončí svou plavbu na klidném místě, kde může začít klíčit. Potom uplyne asi čtyři až pět let, než se vytvoří malý kmen. Než palma urodí první ořechy, které pak opět shodí na tvrdou zem, to si musíte počkat dalších 30 až 40 roků.

Vraťme se však ještě k tomu „zázraku“, který můžeme vidět nejenom na kokosech, ale snad u všech ořechů. Vlákno a všechny materiál, ze kterého jsou ořechy „postaveny“, jsou tak uspořádány, aby bylo dosaženo jejich nejvyšší možné pevnosti. Odborníci ovšem zjistili, že pro vysokou odolnost proti tlaku a nárazu nemá rozhodující význam jen pevnost použitého „stavebního materiálu“. Ta by sama o sobě nestačila, kdyby celá konstrukce nebyla dokonale staticky „propočítána“. Jenom přesně vypouklá skořápka splňuje tyto požadavky.

Za zmínku ještě stojí, že ve stejné „konstrukční dílně“ byl propočten i další výsoce odolný biologický útvar: ptačí vejce. Slepíčí vejce můžeme špicemi vložit mezi dlaně zdravého muže, a přece je pouhým tlakem nerozmáčkne. A to je síla vápenné skořápky jen asi 0,4 mm!

Tento konstrukční prvek lidé v přírodě objevili a náležitě ho ve stavebnictví a technice využívají. Vždyť například míčky pro stolní tenis, které odolávají vysokému mechanickému zatížení, jsou vlastně novodobou kopií dávných produktů, s nimiž se setkáváme v přírodě.

Lidé s údivem postavají před klenutými oblouky dávných římských akvaduktů a pronášejí slova uznání, jak „moudří byli ti staří Římané“. Měli bychom však především s obdivem pohlížet na Boží stvořitelské dílo a spolu s Davidem vynázvat: „Pane, jak obsáhlé je tvé dílo! Všechno jsi moudře učinil, země je zaplněna tvými tvory.“ (Ž 104,24)

JIRÍ DREJNAR

„Nebudte jako pokrytci“ (Mat 6,5)

UPŘÍMNOST

Všechny ctnosti jsou krásné, ale některé svým pávabem převyšují ostatní. Všechny vlastnosti jsou důležité, ale některé svou jedinečností vynikají nad jiné. Některé vlastnosti jako by byly základní, jiné doplňkové, spíše ozdobné. Takovou základní vlastností je upřímnost. Je to svorka, bez níž se vše viklá a rozpadá. Mohli bychom říct, že upřímnost je matkou vzácné rodiny vlastností, které z ní čerpají svoji sílu a krásu. Pravdivost, poctivost, otevřenost, jednoduchost a mnohé jiné jsou dětmi této královny — upřímnosti.

Upřímnost je vlastnost, kterou touží najít rodiče u svých dětí. Přejí si, aby jejich srdce byla nedotčena zlem, prostá a upřímná. Upřímnost je také vlastnost, kterou hledáme u svých přátel. Ve chvíli, kdy jsme zjistili, že náš přítel s námi nejedná upřímně, přestává být naším přítelem. Řekneme-li o někom „on má zlaté srdce“, myslíme také na upřímnost. Znamená to, že jsme našli člověka ryzí a nezkažené povahy, který má srdce na pravém místě a na kterého se můžeme spolehnout 24 hodin denně. Nic nás v životě nebolí tolik jako poznání, že ten, komu jsme cele důvěřovali, je jiný, než jakým se dělal.

Neupřímnost je dnes všeobecně rozšířena. Jak je dobře, že přesto se setkáváme s lidmi, na něž je možné se opravdu spolehnout. Život by úplně pozbyl krásy a ceny, kdyby chyběli upřímní lidé. Existují cíle, které jsou pro člověka nedosažitelné a věci, které jako lidé nikdy nebudeme moci vykonat. Ale tato vlastnost — upřímnost — je na dosah každému z nás.

Chceme-li poznat upřímnost v její plné kráse, pak se podívejme na Ježíše. Je mužem, který nedokáže klamat. Nic nevystupňovalo jeho hněv a opovržení do tak velké míry jako neupřímný člověk — ten, kdo se vydával za jiného, než ve skutečnosti byl. Nejohrovnější slovo, které Ježíš užil, a nejohrovnější věc, před kterou varoval, bylo pokrytectví. Cítíme v něm hrůzu a ošklivost, je to slovo plné pohrdání (Mat 6,5). Pokrytec je herec a slovo samo připomíná jeviště, kde lidé nosí masky a mění úlohy. Ale Bůh žádá, aby člověk byl tím, čím opravdu je.

Ježíš stále upozorňoval, že člověk má mluvit pravdu. My lidé nemilujeme vždycky pravdu, ani přímá a jasná slova. Váháme, máme-li jich užít. Snažíme se věc obcházet a jen naznačujeme. Nahrazujeme česká a jednoznačná slova slovy podobnými a cizojazyčnými, abychom oslabili jejich význam a neřekli jasnou pravdu. Ježíš nikdy neušil kulatých, sametových slov, která klamou. Jeho řeč byla jasná, snažil se, aby se lidé viděli v pravém světě.

Ježíš byl nesrovnatelně upřímný; a právě upřímnost to byla, která jej nutila, aby sdělil lidem plnou pravdu. Vyslovil: „Kdybych řekl, že neznám Boha, byl bych lhář jako vy.“ (Jan 8,55) Kdyby zamlčel své poslání, mohl mít krásný a pohodlný život. Mohl se zařadit mezi ostatní zbožné a moudré vrstevníky. Ale protože byl upřímný, nemohl zamlčet, že je někým víc než ostatní a že má mimořádnou moc. Kdyby z opatrnosti mlčel o věcech, které znal a jimiž vládl, byl by opravdu lhář. Všechna podivuhodná prohlášení, která o sobě a dosahu vlastní moci učinil, vyřklo srdce, které nesmlouvavě milovalo pravdu.

Ježíšovy výroky jsou někdy kritizovány pro příkrost a bezohlednost, s jakou byly proneseny. Některým lidem vyličil Ježíš jejich duchovní bídu způsobem, že se až zachvěli hrůzou. Nebyl by to dělal, kdyby neznal nebezpečí a následek hříchu. Jeho povinností bylo, aby lidem ozná-

mil, v jak hrozném a žalostném stavu se nacházejí. Avšak v Ježíšových slovech není ani stopa po nenávisti nebo krutosti. Je to jasné, klidné a pravdivé posouzení skutečnosti, prodchnuté láskou, která chce pomoci a nabízí východisko a záchranu. Mezi lidmi se někdy stává, že místo aby upřímností pomohli, dovedou ještě více ranit. Dokážeme někdy — místo abychom vzbudili v člověku důvěru — jej odradit. Špatně používanou upřímností můžeme i „zabít“. Ježíšova upřímnost však byla vždy naplněna láskou.

Ježíšovi můžeme lépe porozumět z prohlášení, které učinil před Pilátem: „Přišel jsem na svět, abych svědectví vydal pravdě.“ (Jan 18,37) To bylo jeho dílo, jeho poslání, které nezapřel a ve kterém nikdy nepolevil.

Po celý život byl Ježíš obklopen lidmi, kteří se přetvářovali a lhali. Kupili se kolem něho v každém městě, do kterého přišel. Překrucovali jeho slova i činy. Svědkové, kteří přišli, aby na něj před soudem žalovali, byli podvodníci a lháři. A uprostřed toho množství zlomyslných, zkažených zločinných lidí stojí on, pevný a nepohnutelný. Jediný na celém světě, jehož rty nebyly poskvrněny lží a jehož srdce nebylo dotčeno hříchem.

Od té doby, co Ježíš zemřel, bylo vysloveno o jeho osobě mnoho soudů — nepříznivých i příznivých, přátelských i nepřátelských. Ale jedno překvapuje. Nikdo se neodvážil odsoudit jeho charakter. Nazvali jej fanatikem,

UPŘÍMNOST

fantastickým snímek, apoštoly prohlásili za tuláky a padělatele, kteří prý zkreslili jeho osobnost i učení, ale nikdo se neodvážil tvrdit, že Ježíš byl neupřímný, pokrytec a lhář. V jeho zjevu je cosi bezprostředního, jasného, samozřejmého a vznešeného. Nasloucháme-li jiným velkánům, musíme je „brát s rezervou“, protože žádný neodhalí zcela své nitro a neotvře úplně své já. U Ježíše je tomu jinak. On nic nezveličoval, nic nezakrýval, nic nezeslaboval. Jak smýšlel, tak mluvil. Vše nazýval pravým jménem. Jeho charakter se zjevoval v jeho slovech.

Takový je muž, kterého dnes potřebujeme. On nám může pomoci právě v dnešní povážlivé době. Když nás lidé zklamou — a možná i ti nejbližší — pojďme k tomu, který prohlásil: „Já jsem pravda.“ (Jan 14,6)

Svět je plný různých vlivů a směrů. Lze jen těžko rozeznat, kterému hlasu můžeme důvěřovat. Ale hlas Ježíše Krista je jistý a bezpečný. Jeho slovu můžeme věřit. Co učí o Bohu, to můžeme přijmout. Co říká o člověku, tomu můžeme věřit. Co prohlašuje o hříchu a jeho odpuštění, na to se smíme spolehnout. Jestliže nás vybízí, abychom určité věci vykonali, pak je udělejme bez odkladu a buďme si jisti, že to je to nejlepší, co můžeme vykonat. Před čím varuje, toho se chraňme. Cestu, kterou nám ukazuje a doporučuje, nastupme ještě dnes. Ježíš říká: „Hle, stojím přede dveřmi a tluču. Zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.“ (Zj 3,20) Buďme si jisti, že když otevřeme, nebeský host přijde. A naše neklidné srdce najde bezpečí, pokoj a útěchu u Toho, kdo je ze všech neupřímnější...

I. S.

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT, DŘÍVE NEŽ SE ROZHODNETE PRO ROZVOD

Jde o velmi zásadní a v poslední době mimořádně živou a diskutovanou otázku — o rozvod. Co s rozvodem? Jak se na rozvod dívá bible? Je vůbec možné ty staré rady aplikovat na moderní, a tedy mimořádně složitou situaci? Máme mnoho přátel, kteří mají nemalé problémy ve svém manželství. Známe mnohé, kterým se manželství během posledních let rozpadlo nebo před podobným krokem stojí. Manželství za manželství se rozpadá a slyšíme stále častěji, že oni „už spolu nemohou žít“, a to nás opravdu bolí. Ale pak vidíme, jak mnozí ve velmi krátké době znovu uzavírají nová manželství se slovy: „Teď jsme opravdu šťastní!“ a vůbec nepřemýšlejí nad tím, že někde bývalá žena či muž trpí, trápí se a přemýšlí: „Co se to stalo? Proč? Co dál?“ Pak přichází pocit viny a mučivé vzpomínky...

Mnozí muži i ženy potřebují radu a pomoc. Jejich životy jsou plné bojů, nedůvěry, nedodržování slibů, a co horšího — známe smutné obrazy zděšených dětí, které tím vším trpí a jsou vtahovány do těchto problémů.

Lidé se ptají: Mohu to udělat? Je to správné? Zajímá nás biblická odpověď na tuto otázku. Jde nám o to, jak se na to dívá Bůh — ten, který má dobrou radu pro každou situaci, opravdu nás miluje, chce být s námi ve všech změnách života a jehož slovo je stále a nade vše pevné. Proto se tento článek jmenuje: Co byste měli vědět, dříve než se rozhodnete pro rozvod.

Bůh jasně řekl: „Každý ať nenávidí rozvod...“ (Mal 2,16) Je to důležitý pohled a chceme o něm mluvit dříve, než se pro rozvod rozhodnete. Závažnou okolností všeho, co je spojeno s hříchem, je čas. Bůh jistě i v této oblasti umožňuje návrat a uzdravení. Přiznáváme, že ve složitostech moderního života nemůžeme dát odpověď na úplně všechny otázky. Vyskytnou se i tak složité situace, které je nutno řešit individuálně. Jde nám však především o zachranu rodin a manželství, které je možno ještě zachránit.

MANŽELSTVÍ — ROMANTICKÁ EMOCE, NEBO ŠKOLA TRPĚLIVOSTI?

Před nedávnem mi telefonoval jeden přítel. Byl velmi smutný. Sdílel mi, že od něj chce odejít žena. Nechce už s ní vůbec mluvit, ani s pastorem, nechce už vlastně vůbec s nikým mluvit o svém rozhodnutí. Řekl, že volá proto, že jeho žena má ráda náš časopis a on si myslí, že se mnou by byla ochotna mluvit. Snad by po takovém rozhovoru přece jen mohlo dojít ke změně. Řekl jsem tedy, že to zkusím. Za několik minut jsem s ní hovořil. Z jejího hlasu bylo cítit nervozitu. „Slyšel jsem, že se chceš rozvést, a tak ukončit své manželství,“ řekl jsem.

„Ano,“ odpověděla.

„Proč?“ zeptal jsem se.

„Protože ho už nemám ráda. Nic k němu necítím.“

„Což,“ řekl jsem, „pokud jde o lásku, bible říká, že žena má milovat svého muže. Písmo neříká, že musí cítit lásku, ale že má milovat. Lásku není pocit ani milostný poměr. Je to vztah založený na závazku. Opravdu je to ZÁVAZEK!“

Několik vteřin bylo na druhé straně úplné ticho. Potom jsem slyšel: „To mi ještě nikdy nikdo neřekl. Myslela jsem, že když k svému muži nic necítím, je zbytečné se do lásky

nutit. Co z toho budu mít, když připustím, že naše manželství bude dál trvat, když já už ho nemohu mít ráda?“

„Rozumím ti,“ řekl jsem. „Svět změnil pohled na lásku tak dokonale, že lidé vyměňují jeden svazek za druhý, jedno manželství za jiné jen proto, že pominuly pocity „lásky“. Byly to však jen romantické emoce, které vítr přivane a zase odváne. Jsou založeny na náladách a okolnostech, na tajemnosti nového objektu, nového přátelství, nového pouta. Když to „nové“ pomine, zjistíš, že sedíš u stolu jenom s jinou lidskou bytostí a nic víc... Ale právě tehdy začíná tvá úloha. Slíbili jste si, že budete milovat jeden druhého „až do smrti“ a teď si musíte ujasnit, co znamená slovo „lásky“. Jinak vaše manželství nemá žádnou perspektivu.“

Vtom zazvonil druhý telefon. Kratince jsem se pomodlil a poprosil Boha, aby jasně ukázal této ženě, jakou radu jí dává Písmo. Nerozvedla se. Když mne tyto manželé později společně navštívili, poznal jsem, že žena pochopila, že láška není založena na pocitech, ale na zásadě — dodržet slib, který svému muži dala, že ho bude stále milovat. A to nejkrásnější? Byla opravdu šťastná! Už nebyla otrokem pocitu nedostatku lásky. Pochopila, že Bůh jí nejen dává příkaz, aby milovala, ale dává jí i schopnost milovat. A nakonec se dostavily i pocity. Kdykoli udělala pro

svého muže něco z lásky, opravdu ji také cítila. A když jsem si vzpomněl na jejich dvě děti, byl jsem šťastný, že mají mamu a tatů.

DĚTI

Kolikrát jsi slyšel: „Jsou spolu je nom kvůli dětem.“ Vzpomínám si, kdy jsem tu větu slyšel poprvé. Tenkrát jsem si myslel: „Co je to za nesmysl? Jak mohou spolu vydržet jen kvůli dětem?“ Dnes mám tři děti a myslím, že těm utrápeným rodičům docela rozumím. Je možné, že se už navzájem nemohou snést, oba však milují své děti tak moc, že nechtějí, aby pocítily ztrátu jednoho z rodičů. Takových lidí je však stále méně. Manželé, místo aby se starali předně o své děti, říkají: „Jestliže nejsem já šťastný, proč by měly být šťastné mé děti? Pro děti je nakonec lepší, aby žily bez všech těch hádek a nedorozumění.“ A často se stává, že ti, kteří žili sami v neúplné rodině a říkali, že by nikdy nic podobného neudělali, najednou přemýšlejí o rozvodu, i když si kdysi slibovali: „Já bych nikdy svým dětem něco takového neudělal!“

Nechci zde tvrdit, že manželé mají spolu zůstat jen kvůli dětem. Není to dostatečný důvod pro zachování borbatického manželství. Mnoho lidí se vyhýbá řešení opravdových problémů a vymlouvá se na „děti“ jako jediný důvod, proč zůstávají spolu. Stejně s sebou dál navzájem pohrdají a situace se jen zhoršuje. V následujících odstavcích chceme uvést několik směrnic, které mohou pomoci k tomu, aby

ROZVOD

želství a rodiny. Slova o rozvodu jsou vlastně slova o vraždě! Když přemýšlíme o rozvodu, přemýšlíme vlastně o vraždě, ať se nám to zdá nebo ne. NIKDY bychom také neměli použít toto slovo jako argument v diskusi. A pokud jste to dělali, rychle přestaňte! Přemýšlíte-li nad rozvodem, nikdy se úplně nevypořádáte s problémy ve svém manželství. Čím dříve přestanete myslet o rozvodu, tím dříve se k vám vrátí atmosféra lásky, důvěry a porozumění.

DALŠÍ SLOVA, KTERÁ BYS NEMĚL POUŽÍT

Věty, které dokáží vytvořit v manželství nedýchateľno, znějí: „Marek by tak ale nejednal...“ nebo: „Vezmi si příklad z Jany, jejích domov je krásný!“ Ať dojde k jakékoli situaci, nikdy nesrovnávej svého muže s Markem nebo svou ženu s Janou! Nevzala sis přece Marka, ale svého muže! Udělala bys lépe, kdybys byla vděčná za to, co máš a nepokukovala po „zeleném trávníčku“ u sousedů. A ty ses zase oženil se svou ženou, a ne s Janou! Přestaň jí tedy dávat „lepší“ příklady, působí to velmi nevhodně. Naučte se vážit si sebe navzájem, ať už je váš partner jakýkoliv. Každý má totiž své chyby, ale i své přednosti. Vybrali jste se navzájem, jste tedy určeni pro sebe. Na základě vzájemné úcty začnete budovat lásku a pěstovat trpělivost. Jestliže si myslíš, že jinde je méně problémů, mylíš se. Budete-li o nich stále jen mluvit, bude z toho další trápení. Řešte vždy bezprostředně vlastní problém a nezatahujte do něj nikoho jiného. A nezapomeňte, že láska předpokládá především úctu a celou naši trpělivost a pochopení.

ALE JÁ JSEM SI VYBRAL ŠPATNĚ

Jistě, může to být pravda. Snad ses oženil opravdu s první dívkou, kterou jsi poznal a do které jsi se „zamiloval“. Možná ses oženil proto, že jsi ztratil pocit bezpečí a najednou jsi byl překvapen, že o tebe někdo stojí. Možná jsi prostě narazil na hysterku, která se dokonale před manželstvím ovládala a teď lituješ, že jsi víc nepřemýšlel... Ať už je tvůj příběh jakýkoliv, jestliže ses zavázal z jiného důvodu než proto, že jsi chtěl učinit tu druhou či toho druhého šťastným, je pravděpodobné, že sis vzal nesprávnou osobu anebo přinejmenším správnou osobu v nesprávné době a z nesprávných důvodů. Dříve však, než se rozhodneš pro rozvod a objednáš se u advokáta, počkej a ještě chvíli uvažuj. I když jsi uzavřel manželský svazek s nesprávným partnerem snad

z egoistických důvodů, nezapomeň, že jde STÁLE o závazek a Bůh si přeje, abys ho splnil.

„Ty, když se zavážeš Bohu slibem, splň jej bez meškání, neboť v hlupáčích nemá Bůh zalíbení. Co slíbíš, to splň! Lépe je, když neslibuješ, než když slíbíš a nesplníš.“ (Kaz 5,3-4) Také se mohlo stát, že jsi uzavřel své manželství bez Boží vůle. Musíš však uznat, že TEĎ je Boží vůle, abys přiznal svou chybu, prosil Boha o odpuštění a potom mocí jeho lásky učinil SVĚ manželství BOŽÍM. Nemysli si, že snad je v pořádku, když se rozhodneš pro rozvod a zamaskuješ to zbožnou výmluvou: „Teď už chci Boha poslouchat, a proto se „oddělím“ od té, kterou Bůh nechtěl, abych si vzal.“ Může to sice znít „zbožně“, ale sotva ti někdo uvěří (a ty sám už sobě jistě ne), že se rozhoduješ pro rozvod, abys uspokojil Boha. Bohu se totiž takový postoj vůbec nelíbí. V epištole Římanům (8,28) čteme: „Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha.“ Tedy VŠECHNO! Ano, i naše chyby, poklesky, hloupé omyly. Bůh dokáže, obrazně řečeno, vytvořit ze smetí třeba i diamant! Vždyť kdyby Bůh nedokázal proměnit nešťastný, nespokojený a ubohý život člověka v život naplněný radostí a štěstím v Ježíši Kristu, nikdo by se ani do nebe nedostal. A manželství má být malým nebem na zemi.

CÍL MANŽELSTVÍ

Jaký má mít před sebou muž cíl v manželství? Udělat svou manželku úspěšnou a šťastnou. A jaký má mít cíl žena? Udělat svého muže šťastným a úspěšným. Co to znamená? Znamená to snad vydělat hodně peněz nebo se honit za úspěchem a kariérou v práci? Vůbec ne. Hlavním cílem v manželství je totiž povzbuzovat se, pomáhat jeden druhému, s láskou si navzájem sloužit. Je to úžasné krásné poselství pro manželství, ve kterém chtějí být partneři šťastni. Láska totiž znamená sloužit jinému pro JEHO dobro. Budete-li to opravdu tví cíl, nebudeš mít čas na své egoistické zájmy, které znásobují většinu nedorozumění, která jsi prožil. Písmo říká: „Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval...“ (Ef 5,25-27) Pro ženy, které teď možná napadá námitka, že jejich manžel není takový, jak by měl být, bible má také svou radu, svůj lék: „V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým: ženám svým mužům jako Pánu, protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církvě...“ (Ef 5,21-22) Na jakou nádhernou rovnováhu myslí Bůh, když nám ve svém slovu představuje svůj ideál!

A NAKONEC LÁSKA, LÁSKA A JEŠTĚ JEDNOU LÁSKA!

Pamatuj, že Bůh nebude milovat za tebe — ty musíš milovat svého muže, svou ženu! Dělej to, co je nejlepší pro tvého partnera. Nečekej na vlastní pocity, ale dělej to, co se sluší a miluje — TEĎ! A netrap se, pocity se posléze po vykonaném skutku také dostaví. Pamatuj, že vztahy ve tvém manželství a v tvé rodině jsou závislé především na tvém rozhodnutí: Milovat vždy a za všech okolností, ve všem, co děláš!

„Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá!“ „Všechno nechť se mezi vámi děje v lásce.“ (1 Kor 13,7; 16,14)

(Podle zahr. materiálu zpracovala E. Sz.)

(Autory písní Rozvod jsou P. Hapka, Z. Rytíř
Zpívá H. Hegerová)

si manželé již nekladli otázku: „Máme se rozvést?“, ale spíše: „Jak překonat problémy, které se objevily v našem manželství?“

NIKDY NERÍKEJ: „ROZVEDU SE!“

Můj soused mi před časem řekl: „Viš, slova jsou velmi důležitá a jedno z těch, které by člověk nikdy neměl vyslovit, zní: ROZVOD.“

Když jsem se oženil, dal jsem si předsevzetí, že ať se stane cokoli, ať přijde jakákoli situace, nikdy nebudu počítat s rozvodem jako možným řešením. Prostě, že se budu vždycky snažit vyřešit vlastní problém...

Myslím, že manželé by slovo rozvod měli považovat za nejošklivější slovo vůbec, prostě za slovo zakázané! Nejen že bychom ho nikdy neměli používat, ale nikdy bychom ani o něm neměli přemýšlet! Vždyť přece když nás zlobí dítě, také nepřemýšlíme nad jeho vraždou, a už vůbec nic takového nechceme realizovat! Stejně je to také s rozvodem! Vždyť jde o vraždu man-

Život

VĚTŠINOU NENÍ POHÁDKA

zlomil druhou nohu. Rázem se sesypalo všechno, co se až dotud pracně stavělo. Znovu do nemocnice, další operace; kost mu zpevnili dlahou a dvanácti šrouby. Protéza byla k ničemu, zbýval jen invalidní vozík. Nějakou dobu to šlo aspoň na něm, ale pak se přidal vleklý zánět celého opeřovaného stehna. Na několika místech se dělají abscesy, jizva po operaci začíná hnisat... Noha je silně oteklá, už nelze ani na tom vozíku jet ven... Zbývá jen lůžko...

Ne, nechci nikoho dojímat, ani se nechci takhle ventilovat. K napsání těchto řádků mne přiměla myšlenka na jinou rodinu z vedlejšího sboru, kde mají také nemocného chlapce a kde se určitě i oni ptají: Proč?

Chci proto všem, kterým je podobně těžko, říci: Nevzdávejte se. To jsou jen strašné útoky na vaši víru. Silné útoky. Ale Pán Bůh to všechno ví, má nás rád, i když se nám ten zlý snaží vsugerovat, že to není pravda.

Člověka mnohokrát napadne to vtíravé slůvko „proč“? Vždyť přece věřím, modlím se, prosím. Proč Bůh mlčí, když mi už tolikrát v jiných případech odpověděl?

A v této souvislosti se začínám zcela jinak dívat na víru, na modlitbu, na půst. Nejsou to prostředky, kterými bych chtěla „umluvit“, „ukřičet“ svého „přísného Otce“, aby mne vyslyšel, podle mého přání vyslyšel. Neplatí to, co jsem v úvodu uvedla z citace oné starší ženy: „Budeme-li věřit, Pán Bůh na nás nedopustí nic zlého...“ Ani modlitba není prostředek, kterým se „dotlučeme“ na zavřenou nebeskou bránu. Ne, tak to nefunguje. V těchto těžkých chvílích má pro mne modlitba jiné poslání. Denně se modlím, od rána do večera se modlím a musím se modlit proto, abych to vše mohla snést. S Boží pomocí snést — já, můj muž a především náš syn. Protože jen Bůh ví, co bude dál...

Člověk má tak rád pohádky, ty s dobrým koncem. Ale život není taková pohádka. To jste už, milí čtenáři, určitě poznali sami. I když bychom si někdy tolik přáli, aby byl... Čeká nás ale více než pohádka: „A viděl jsem nové nebe a novou zemi... Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu s očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude — neboť co bylo, pominulo.“ (Zj 21,1.3.4)

VĚRA GAJDOŠKOVÁ

Následující řádky se mi nepsaly lehce. Možná, že vám se ani mé vyprávění nebude líbit. Člověk má obvykle rád příběhy s dobrým koncem. Je to asi pozůstatek z dětství.

Když jsem byla malá, měla jsem velmi ráda pohádky. Dovedla jsem je číst od rána do večera a mnohdy ještě s baterkou pod peřinou. Snad právě pro ten jejich „dobrý konec“, proto, že zlo bylo vždy potrestáno, dobro zvítězilo, všechno dobře dopadlo.

Když jsem začala „rozum brát“, přicházela jsem pomalu na to, že tomu tak není vždycky. A čím jsem starší, tím více poznávám, že tomu bývá obvykle právě naopak.

My věřící lidé víme, proč tomu tak je. Příčinou je hřích, který se usídlil v nás a kolem nás...

Před nějakým časem jsem slyšela debatovat několik starších žen. Ta jedna tvrdila svým posluchačkám: „Musíme věřit v Pána Boha. Když v něho budeme věřit, on nás ochrání před vším zlým...“ Musela jsem se zapojit do diskuse: „Milá paní, ale to přece není pravda. Víra v Boha nás neochrání před těžkostmi a soužením. Ba naopak — sám Pán Ježíš nás připravuje ve svém slovu na to, že budeme-li v něho věřit, musíme počítat s těžkostmi a soužením...“ „Na světě soužení míti budete...“ — a apoštolovi Petrovi říká: „Satan si vyžádal, aby vás tříbil...“

Přesto však nenechává své děti bez pomoci. První text pokračuje — „...ale doufejte, já jsem přemohl svět.“ A slova určená Petrovi končí krásným zaslíbením: „...ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá.“

Tím vlastně Ježíš Kristus konstatuje, že ve chvílích životních zkoušek je v sázce i naše víra. Pán Ježíš to ví, a On za nás prosí. Nevyplyvá však z toho, že budeme ušetřeni zkoušek a těžkostí.

Ta naše velká životní zkouška začala skoro před 6 lety. Tehdy nám velmi vážně onemocněl dvanáctiletý syn. Nerada vzpomínám na ten těžký rok, kdy jsme spolu s manželem každý víkend cestovali přes půl republiky, abychom syna v Praze na klinice navštívili. Amputovali mu nohu, podrobil se speciální léčbě, která zanechala následky na ostatních orgánech. Co všechno musel vytrpět, o tom se normálnímu zdravému člověku ani nezdá. A navíc — prostředí, které jsme za ten rok všichni tři důvěrně poznali, ta spousta nemocných, nešťastných dětí a zoufalých rodičů — to nepochopí ten, kdo to neprožije...

Po roce nám ho pustili domů. Za nějakou dobu mu zhotovili protézu, v rehabilitačním ústavu ho naučili chodit, dietou jsme se snažili dát do pořádku poškozená játra a ledviny — situace se pomalu normalizovala.

Od samotného začátku synovy nemoci jsme cítili přítomnost našeho nebeského Otce, jeho zásahy v dílčích situacích. I když — jak jsme toužili po tom, aby se jeho moc projevila beze zbytku, aby se syn uzdravil. Ale — „...nejsem myšlení má jako myšlení vaše, ani cesty vaše, jako cesty mé...“ Stále znovu a znovu si v těch uplynulých těžkých letech opakuji tato Boží slova.

Před rokem a půl došlo k další katastrofě. Při plavání, jediném sportu, který ještě mohl syn provozovat, si

CO MOŽNÁ NEVÍTE O

Nedávno mne zastavil jeden můj známý a s úsměvem mně požádal, abych napsal něco zajímavého o lékařích. Jeho úsměv, tak odzbrojující a výmluvný, naznačoval mimo jiné i to, že se mu zdám právě dostatečně „starý“, abych o tomto problému dokázal zasvěceně hovořit, a přesto celou problematiku zhodnotil i kriticky. Nedokázal jsem říci „ne“.

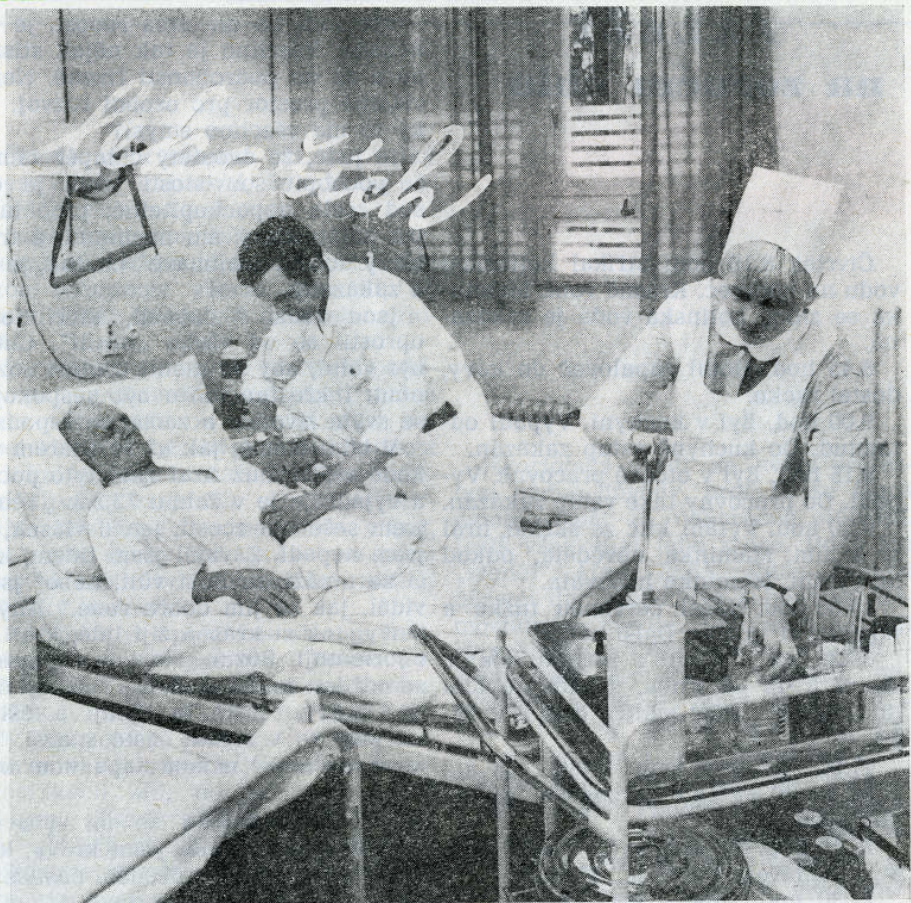
Když jsem se pak ale zamýšlel nad tím, co napsat, co by bylo zajímavé, poučné a co by široká veřejnost nevěděla, zjistil jsem, že poměrně málo známá je biblická historie zdravotnictví. Víme, že Izraelci měli již za svého pobytu v Egyptě své „porodní báby“. Egypt sám byl jednou z nejstarších velmocí vědy, a tím i zdravotnictví, jak o tom svědčí i pověstný papyrus EBER, pocházející asi z poloviny 2. tisíciletí před Kristem, který nám podává jasné svědectví o úrovni tehdejší zdravotnické péče. V knihách Mojžíšových jsou zaznamenány zdravotnické zásady a je třeba říci, že jsou mnohem pokrokovější než zmíněné egyptské recepty z uvedeného papyru, ba možno říci, že dosud nic neztratily na své platnosti. I další biblické knihy svědčí o tom, že medicínská věda byla v izraelském národě na vysoké úrovni. Nositelé této péče byli převážně kněží. Snad jedinou výjimkou je evangelista Lukáš, povoláním lékař, ale ten není hebrejského původu. Také ve středověku byla zdravotnická péče převážně v rukou duchovenstva a klášterů. Není však možné říci, že dnešní zdravotníci jsou jejich přímými pokračovateli. Dnešní situace je úplně jiná. Lékaři a zdravotnický personál — to je naprosto svébytný útvar, svět sám pro sebe.

Co dělá lékaře lékařem? Je to jeho vzdělání? Je snad lékař géniem? Čím se toto povolání liší od všech ostatních? U řady profesí, které vyžadují vysokoškolské vzdělání, jsou známy veřejnosti jen některé kapacity, špičky, kdežto ti ostatní se ztrácejí v šedi života. Nerad bych budil dojem, že lékařům nekriticky fandím. Povolání lékaře je však na rozdíl od většiny jiných úzce spjaté s běžným životem. Lékař je prostě lékař. Provází nás od narození až po hrob.

Naše matky se s ním setkaly už ve chvíli, kdy my jsme ještě nevěděli, jak svět vypadá. Lékař stál už při našem porodu, pravidelně nás pak prohlížel během dětství i školní docházky. Bez lékařské prohlídky nemůžeme nastoupit do učení, jít na vojnu, nastoupit do zaměstnání. Když nás něco trápí, jdeme k lékaři, když „bolí srdce“, nezbyvá než se zase zastavit v ordinaci. Lékař nám narovnává a hojí zlomené a zchromlé kosti, snaží se povzbudit naše ochabující srdce, pomáhá dodávat našim plicím chybějící „dech života“ a nakonec je tím, kdo stojí u našeho lůžka, když se loučíme s tímto světem.

To všechno svědčí o tom, že lékař potřebuje širší vzdělání než jen medicínské. Mluví-li zde o lékařích, mám vlastně mnohdy na mysli celý široký zdravotnický personál, protože většina zásad, o kterých chci hovořit, je společná všem zdravotníkům. Jaký by tedy měl zdravotník — lékař být?

— Lékař nemůže být jen „údržbář“, který přistupuje k nemocnému podobně jako opravář ke složitému stroji. Opraví se či vymění porouchaná součástka a ono to „běží dál“. Takovým lékařům lidé opravdu říkají „údržbář“. Žel, že dosti často nás školní výchova vedla k podobnému postoji.

— Lékař musí umět rozlišit zásadní od nepodstatného. Musí být dobrým pozorovatelem, postřehnout ony nedefinovatelné změny, aby mohl pátrat po jejich příčině. Člověk nestaví totiž vždy světu na obdiv to, co ho tlačí, ba často se snaží potíže skrýt a maskovat.

— Na základě výše uvedeného jasně vyplývá, že by lékař měl být dobrým psychologem, aby to, co uvidí, dokázal dobře „rozmontovat“. Mnohé naše nemoci — často pro oprávněný a někdy i neoprávněný ostych — nedokážeme sami objasnit. Je na lékaři, aby si z toho, co mu sdělíme, udělal jasný obraz o tom, co nás trápí.

— Proto by měl lékař umět dobře poslouchat, vyposlechnout si nejruznější stesky, vždyť „sdělená bolest je poloviční bolest“.

— Lékař by měl vytvářet dobrou pohodu a stát se jejím „zdrojem“. Lidové přísloví říká že: „Veselá mysl je půl zdraví.“ Kdo tedy dovede v trudomyslném pacientovi vyvolat optimistický životní postoj, má zaručen poloviční úspěch. Snad proto oplývá právě medicína tolika autory veselých životních příběhů, protože „radostná mysl je lékem pro zkomouceného ducha“.

— Lékař musí být dobrý „pán“, který je schopen přimět i ty mocné tohoto světa, aby dbali na jeho rady a doporučení, a musí být i dobrý „sluha“ (a zde myslím zvláště na zdravotní sestry), neštítící se ani té nejděsnější práce, spojené i s ponižením. Zdravotnická služba nemá časové omezení, protože lidé trpí v každou denní i noční hodinu. K takové službě je třeba skutečné lásky k člověku. Klasickým vzorem láskyplné a obětavé služby je prof. A. Schweitzer.

— Lékař by měl být i dobrým rádcem, který dovede poradit tak, aby to neuráželo a neranilo, aby jeho rady každý rád vyhledával. K tomu je nutné vzdělání jak medicínské, tak všeobecné v co největší šíři, protože nemoc není jen „poruchou onoho složitého přístroje, nazývaného člověk“, ale má své kořeny v nejruznějších příčinách (výživa, pohyb, vzduch, teplota, hluk, světlo, chemická dráždiva a mnoho dalších, kde na neposlédním stupni jsou porušené mezilidské vztahy).

— Závěrem bych rád ukázal na zvláštní poslání lékaře, na jeho úlohu jako duchovního. Již úvodem jsme si ukázali, že zdravotnickou péči často v minulosti vykonávali kněží. Měli k tomu blízko, nejen proto, že je zájmali trpící člověk, ale také proto, že nejedna nemoc má svou příčinu právě v narušených mezilidských vztazích. Pak je na lékaři, zda v zájmu léčení dokáže být jakýmsi „prostředníkem“, tedy knězem. Tabletky totiž porušené mezilidské vztahy nevyřeší, nanejvýš je utlumí.

Člověk však často trpí nejen porušením vztahů mezi lidmi, ale mívá porušen i vztah k Pánu nekonečna. Není tak dávná doba, kdy jsme o tomto vztahu úmyslně nemluvali a vyhýbali se povinnostem jej řešit. Jednoduše jsme před ním zavírali oči, jako by neexistoval. Ale lékař přichází také k člověku, jehož zrak nehledí jen do současnosti, ale i jinam, zvláště když se dostal z „časnosti na okraj věčnosti“. Co říci v takové chvíli, jak posloužit umírajícímu? Bude mu stačit slovo útěchy „nemějte strach, vaše hmota se ze země neztratí...“? Nebyl by podobný výrok v takové chvíli spíše výsměchem lidskosti? Lékař by tedy měl být i zdrojem duchovního posílení, a to nejen ve chvíli, kdy už je prakticky „pozdě“. Měl by umět pěstovat víru člověka v laskavého Otce, Pána nebe i země, který „tak nás miloval, že svého jednorozenného Syna dal...“, „abychom mohli mít život, a to v hojnosti“ — jak časný, tak věčný.

Z uvedeného vyplývá, že oblast, kterou by měl lékař obsáhnout, je velice rozsáhlá. A to jsem zdaleka ještě nevyčerpал všechny vlastnosti, které by dobrý lékař měl mít. Celý ten výčet uvádím v podmiňovacím způsobu, protože všichni dobře víme, jaký bývá rozdíl mezi ideálem a skutečností. A proto, když jdete k lékaři, uvědomte si, že je to také jen člověk.

Dává mi tedy mé povolání velký prostor k tomu, abych si své nedostatky uvědomoval a současně dostatek příležitostí k tomu, abych se jich pro příště snažil vyvarovat.

Snad proto je i toto povolání tak krásné. Ono nám totiž i dnes pomáhá vytvářet a udržovat v člověku Boží obraz. MUDr. B. D.

ZÁLEŽÍ na zorném úhlu

Nedávno jsem četl krátký článek, který mne přivedl k zamyšlení. Článek byl napsán: „Z deníku dvouletého“.

Čtvrtek 8.10 hod. Stříkal kolínskou vodu na koberec. Krásně voní. Maminka se zlobí, kolínská voda je zakázána.

8.45 hod. Hodil zapalovač do kávy, dostal facku.

9.00 hod. Byl v kuchyni. Vypadl od tamtud. Do kuchyně vstup zakázán.

9.15 hod. Byl v otcově pracovně. Vypadl. Do pracovny také vstup zakázán.

9.30 hod. Vytáhl klíč ze skříně, hrál si s ním. Maminka nevěděla, odkud ho vytáhl. Maminka hubovala.

10.00 hod. Našel červenou tužku a pomaloval tapety. Další zákaz.

10.20 hod. Vytáhl z pletení jehlici, ohnul ji do půlkruhu, druhou zapíchl do pohovky. Také jehlice jsou zakázány.

11.00 hod. Měl vypít mléko, on ale chtěl vodu! Vztekla ho odstrčil, dostal pohlavek.

11.10 hod. Vyčural se do kalhot. Dostal pohlavek. Čurat je zakázáno.

11.30 hod. Ulomil kytičku, začal ji jst. Nechutnala mu.

11.45 hod. Pronásledoval stonožku, dokud mu nezalezla do škvíry. Tam našel „sviňku“. Velmi zajímavé, ale zakázáno.

12.15 hod. Jedl slepičí trus. Zvláštní chuť, ale zakázáno.

12.30 hod. Vyplivl salát, nechutnal mu. Vyplivnout salát je zakázáno.

13.15 hod. Polední odpočinek v postýlce. Nespí, vstává, sedí na dece. Tře se zimou. Mrzne. Honem přikrýt. Mrznout je zakázáno.

14.00 hod. Přemýšlí. Usoudil, že vše je zakázáno. Co tedy má dělat? K čemu je na světě?

Všechno, co mu dělá radost, je zakázáno. Všechno je tak nějak stísněné a až do podrobností řízené. Nemá vlastně prostor pro osobní rozvoj. Jaký to má všechno smysl?

Je jisté, že dvouletý chlapec nemůže pochopit souvislosti. Jemu je dosud zcela nepochopitelné, proč musí jíst salát, který mu nechutná, a trus, který docela „zajímavě“ chutná, je fuj a zakázaný.

Jsou však i dospělí, kteří touží oprostít se od všeho „násilí“. Chtějí být volní, aby se mohli osobitě rozvíjet. I křesťan může být nespokojen se svým životem a začne se vzpouzet.

V bibli čteme, jak už ve Starém zákoně věřící muž Azaf znal tyto pocity a vyjadřuje je v žalmu 73,23: „Téměř jsem sešel na zcestí, jen o vlasek, že jsem nepadl. Závídl jsem lidem, kteří se netáží na Boží vůli, neboť jsem viděl, jak se jim dobře vede.“ Jinými slovy: Jak si krásně žijí lidé, kteří se neorientují Božím slovem. Nemusejí se odříkat tolika věcí, ani neznají četné zakazy. Prostě to dělají a těší je to. Mají to v životě často snazší. Takové myšlenky mohou napadnout každého.

V této souvislosti se mi vybavuje v mysli obraz: Viděl jsem krávy, které se pásly na ohraničeném pastvisku. Bylo tam dostatek čerstvé, šťavnaté trávy na celé ploše. Avšak kde byly krávy? Všechny stály u plotu, prostrkávaly své hlavy mezerou mezi tyčemi a snažily se svými dlouhými jazyky přitáhnout stonky trav a vytrhávat je. Hloupé krávy, myslel jsem si. Mají přece dost trávy uvnitř, a přesto se namáhají, aby alespoň nějakou uškubly zvenku. Vždyť ta venku určitě nechutná lépe než ta uvnitř.

Kolik námahy vynaloží mnozí lidé, aby získali zdánlivě to lepší, i když pak objeví, že to lepší není. David nám proto dává radu (Ž 37,1.2): „Nezvrzušujte se kvůli zlovolníkům, nezávidíte těm, kdo jednají podle. Uvádají

rychle jako tráva, jak zelené byly zavadnou.“

Záleží skutečně na zorném úhlu. Co má jeden za omezení, to druhý vidí jako svobodu. Co jeden cítí jako něco krásného, to druhého odpuzuje.

Tak podobně to prožívaly děti, které jely se svým otcem na výlet parníkem. Nadšeně pozorovaly racky a jejich umělecké lety. „Tati, podívej se, rackové!“ volaly. „Obtížní darmožrouti,“ odvětil otec. „Ale jak krásně umějí létat!“ — „Dělají jen svinstvo.“ — „Ale jak jsou ve sluníčku stříbrní!“ — „Postřílet by měli ty potvory!“

Záleží opravdu na zorném úhlu. Já sám rozhoduji, zda je pro mne něco dobré, anebo zda se tomu raději vyhnu. Na mně záleží, zda žiji šťastně jako křesťan, anebo zda se dívám po něčem zdánlivě lepším.

Izraelský král David, o kterém nám bible podává zprávu, měl pohnutý život. Ve svém životě se často dostal na křižovatku života a do situací, které pro něj nebyly dobré. Na základě svých zkušeností přichází v žalmu 37,5 k následujícímu výsledku: „Svou cestu svěř Hospodinu, doufej v něho, on sám bude jednat.“

To by mělo být i naším životním pravidlem. A kdybychom si snad mysleli, že jsme o něco přišli, pak prosme Pána, aby nám ukázal, co je pro nás skutečně dobré, a aby nás naučil pozorovat život ze správného zorného úhlu.

M. K.

Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř

„Věříte v Boha?“ zeptal se redaktor časopisu Mladý svět několika lidí. Dostal různé odpovědi. Bylo by zajímavé uvést je všechny. Raději však nechám prostor pro tvou vlastní originální odpověď.

„Věříš v Boha?“ Už to, že takovou otázku mohl redaktor lidem položit a lidé mohli odpovídat podle pravdy a pak ještě všechno pěkně vyšlo tiskem, je moc fajn. Byly časy, a není to tak dávno, kdy se všeobecně považovala taková otázka za vyřešenou. Bůh není. Učili nás to ve škole, dokonce nás z argumentace o neexistenci Boha zkoušeli.

„Je Bůh?“ „Věříš v Boha?“

Já vím, důkazy, že kosmonaut Gagarin Boha neviděl, a proto Bůh ne-

Snad jsem měl psát o slovu používanějším, než je to dlouhé, z latiny přejaté slovo

i... individualismus.

Ne, nemáme rádi slova s koncovkou -mus. Vždyť na kolik „musů“ jsme si museli v minulosti zvykat? V kolika možných i nemožných situacích jsme je slyšeli užívat? Až se ta většinou cizí slova stala jakýmsi všeposvěcujícími zaklínadly bez obsahu.

Ne, nemáme rádi slova s koncovkou -mus. Uznejte však sami, slova přece za nic nemohou! Tedy ani o slovu individualismus, přes všechny výhrady, se nebojím psát.

„Teoretickým základem individualismu je uznání autonomních a absolutních práv osobnosti ve společnosti,“ říká odborně filozofický slovník, a je možné souhlasit. Dál si však dovoluji, byť neobdobně, o individualismu uvažovat sám.

V době oslavování kolektivismu mělo slovo individualismus negativní nádech. Kdo si svými postoji vysloužil nálepkou individualisty, byl přinejmenším brán jako zpozdilec a zpátečník. Je potěšitelné, že nastal čas a vytvořil se prostor pro uznání individuality člověka, jeho svébytnosti a neopakovatelnosti. Čas kolektivismu, čas špatně chápané lidské sounáležitosti, čas stádovosti, čas mas vedených jen jakousi imaginární kolektivní odpovědností, je nahrazen časem individualismu, časem krásy lidské jedinečnosti.

Individualismus znamená dostatek prostoru pro uplatnění sebe sama. Individualismus je úžasnou nabídkou svobody. Individualismus může znamenat lidskou originalitu, schopnost vlastního úsudku, samostatnost, odpor ke všemu, co je jen přejímáním bez vlastního přemýšlení, snahou hledat vlastní cestu v životě.

Člověk však nemusí být ani velký skeptik, aby nepoznal, že i krása individualismu má své vady.

Individualismus, žel, může také znamenat ne zrovna záviděníhodnou lidskou schopnost všemu rozumět, do všeho vidět, a hlavně do všeho mluvit.

Individualismus v té nejhorší podobě pak znamená lhostejnost, malou nebo vůbec žádnou ochotu sdílet radost i pláč druhých, neschopnost s lidmi spolupracovat. Za slovo individualismus se může schovávat obyčejná lidská pýcha, neochota uznat, že i ten druhý má právo na svou vlastní cestu bez omezování našimi měřítky hodnot.

Rád bych ve spojení se slovem individualismus vzpomenul biblickou postavu, jejíž příjmení začíná shodou okolností také na I — Iškariotský. Jidáš Iškariotský. Zatímco mnozí jeho kolegové následovali Krista přímo od rybářských sítí, on přišel za svým Mistrem jako vyzrálý, sám o sobě nepochybný člověk a svou starostí o finance si zajistil jedinečné postavení mezi ostatními. Vědom si své jedinečnosti začal brzy do ledasčeho mluvit a ledacos posuzovat. „Proč nebyl ten olej prodán za tři sta denárů a peníze dány chudým?“ (Jan 12,5) Jidáš se tvářil pohoršeně nad střepy alabastrové nádoby s olejem, jímž Marie pomazala Ježíšovi nohy. Zatímco ostatní vyčkávali, co řekne na Mariin čin Ježíš, individualista Jidáš byl se svým úsudkem už hotov.

I dnes, po letech povinného vyznávání kolektivismu, se projevuje výrazněji nejen v našich slovech, ale i srdcích snaha ukázat světu vlastní moudrost, samostatný a kritický úsudek i schopnost do ledasčeho mluvit. Snad by na tom nebylo nic tak zlého, kdyby nešlo jen o snahu přikrýt ukazováním na nedostatky druhých svou vlastní bídu.

Iškariotský uvedl za svým protestem pádné důvody, proč by se Marii nemělo trpět to nehorázné plýtvání. Ježíš však znal jeho srdce. Jidáš byl „zloděj“ (Jan 12,6). Jidáš zneužil úžasný dar svobody a schopnosti samostatného úsudku. Jeho smrt na poli Hakeldama stinné stránky individualismu ještě zdůraznila. Konečně, lidská pýcha nikam jinač nevede. Přitom chodil víc jak tři roky s tím, který rovněž nesl znaky výjimečné individuality, s Ježíšem. Ježíš se neztratil v davu, uměl vyslovit jasný úsudek bez ohledu na zdání většiny. Dokázal však autonomní práva na svobodu své osobnosti podříditi absolutní moci Boží: „...ne má, nýbrž tvá vůle se staň.“ (Luk 22,42)

Vím, tato Ježíšova slova moc individualisticky nezní. Jen tak však Ježíš mohl uskutečnit jedinečný čin — záchranu člověka. Závislost na Bohu mu neubrala nic na jeho osobnosti, právě naopak.

Bez ochoty připustit závislost na Bohu, i když se to přičítá našemu zdání, se náš individualismus scvrkne na mrzoutské křiklounství, snažící se často umlčet hlas vlastního svědomí. Aniž bychom si to uvědomili, připravujeme svým jednáním návrat nedávno zavrnutého kolektivismu. Nejlépe se přece křičí v davu.

JAN BARTA

Spělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým

existuje, už dnes nebereme vážně, ale přece... Je Bůh? A je vůbec nutné znát odpověď na položenou otázku? Vždyť i bez dořešení takové otázky se dá žít. Budu-li znát odpověď, nebude přece chleba lacinější, slunce nebude více hřát a květiny nebudou voňavější. Je nezbytné znát odpověď?

„Určitě,“ odpovídám za sebe. Nerad bych však na podpoření svého tvrzení začal líčit životní situace, ve kterých se bez Boha těžko obejdeš. Bylo by to patrně povídání dost subjektivní, poznamenané životní zkušeností, zatímco ty máš život před sebou a moc dobře víš, jak ti vadí, když Tě někdo poučuje.

„Věříš v Boha?“

Jistě, byl bych rád, kdybys odpověděl kladně. Stejně bych si však vážil tvého upřímného „ne“, pokud by to ovšem neznamenal jen lhostejné mávnutí rukou. Upřímnost je v hledání odpovědi na naši otázku velmi důležitá. Ono totiž nejde jen o tu odpověď — ano či ne. Odpověď na naši otázku znamená nasměrování v životě. V důsledcích ovlivní náš život do nejmenších detailů. Někdy jde o život sám. A je snad něco důležitějšího?

Bez Boha se dá také žít, ale... Jen si vzpomeň, i když vím, je to už hodně dávno. — Les, do kterého ses večer bál sám podívat z okna chalupy, s rukou v tátově dlani jsi prošel bez

nejmenší stopy strachu v srdci. Ne, tma se neztratila, ale... šel s tebou táta.

Bůh není zázračným dědečkem, který zbavuje lidi mávnutím proutku všech problémů. Mnozí lidé odmítají věřit v Boha právě proto, že se nevejdou do jejich představ. Jejich argumentace proti Bohu bývají pak plné výčitek: „Kdyby byl Bůh...“

Bůh však chce být spíš Otcem, ano, i tvým Otcem, který tě povede i tím nejhlubším a nejčernějším lesem starostí.

„Věříš v Boha?“

Ne, nemusíš mi psát svou odpověď. Chci však nakonec říci odpověď svou. Já věřím. Nerad totiž chodím hlubokým lesem sám.

J. B.

UMĚT SE ZASTAVIT

„Pane Novák, já jsem vás viděla v autě!“ volala tříletá Lenka na pana souseda, když před ním zastavila se svou tříkolkou.

„Opravdu, Leničko?“

„Ano, viděla. Vy umíte řídit?“

Někdy napadají ta malá stvořeníčka zajímavé otázky, usmíval se pan Novák pod vousy.

„A umíte taky zastavovat?“

Lenička o řízení ledacos věděla. Vždyť měla svou tříkolku. A nebylo vůbec snadné zastavit tříkolku před překážkou, když se nožičky sotva dotýkají země. Umění zastavit považovala Lenka za velmi důležité.

Zastavit se.

Ano, i k našemu uvažování o životě, o boji s „tygrem“ vlastního já, patří kapitolka, dejme tomu, s pracovním názvem „Umění se zastavit“.

Následování Krista, obrácení, předpokládá ono Lenčino zastavení se. Říká-li nějaký člověk, že přijal Pána Ježíše, že se obrátil, ale přesto žije stejným stylem života jako dřív, pak není něco s jeho následováním Krista v pořádku. Nezastavil se. Jede dál ve vyjetých kolejkách, a tím se vlastně od Krista vzdaluje.

Hřích způsobuje rozdělení, a vždy po sobě zanechává tragické následky. Poznáváme myšlení i jednání člověka, narušuje mezilidské vztahy. Ano, minulost nezměníme. Vyřčená slova nevrátíme zpět. Rány, které jsme způsobili, zůstávají. Některá zranění se zahojí poměrně brzy, jiná se však hojí velmi pomalu. Hřích své nečisté dílo neomezuje jen na konkrétní okamžik. Hřích zanechává stopy bez ohledu na to, jak hluboká je lítost a jak velké je pokání. Když král David zhřešil, bylo jeho pokání hluboké a opravdové. Přesto Davidova vláda i království utrpěly značnou škodu. (Přemýšliví nevěřící lidé dodnes věřícím často připomínají Davidův hřích a používají jej jako důkaz proti Boží lásce.) Proto považují za tak důležité mluvit o zastavení na cestě životem. Vždyť i přes všechna rizika, rány a jizvy jde o věc nejdůležitější — o napravení toho, co náš hřích pokazil. V tom se můžeme učít právě od Davida.

Všimněme si, že když si David uvědomil svůj hřích, nezačal obnovou pokazené pověsti u lidí, ale především narušeného vztahu k Bohu. Snad by se v té chvíli dokázal smířit se ztrátou království, bohatství, dokonce i života, ale ztrátu spojení s Bohem by neunesl. Nechme zaznít jeho vlastní slova:

„Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad moje nevěrnosti, moji nepravost smyč ze mne dokonale, očist mne od mého hříchu!“

Doznávám se ke svým nevěrnostem, svůj hřích mám před sebou stále. Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích.

Zbav mne hříchu yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh. Dej, ať slyším veselí a radost, ať jásají kosti, jež jsi zdeptal. Odvráť svou tvář od mých hříchů, zahlad všechny moje nepravosti. Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. Jen mne neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber!

Vysvobod mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spásu, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost.“ (Ze žalmu 51)

Nesnažme se zahlazovat stopy hříchu. Nesnažme se psát recepty, jak si před lidmi zachovat důstojnost, úctu a obdiv i přes naši chatrnost a hříšnost. Raději se pokusme hledat odpověď na Lenčinu otázku: „A umíte taky zastavovat?“

Ne, nemůžeme vrátit zpět své promarněné dny. Teď je čas, abychom se zastavili. Bůh je nám ochoten přes naši ne zcela čistou minulost pomoci. To je radostná zpráva pro všechny hříšníky.

Bible k slovu „zastavit se“ přidává termín „pokání“. Pokání totiž vede k aktivitě. Člověk se přece nemůže jen zastavit a zůstat na místě. To by se asi v jeho životě mnoho nezměnilo. Po „činu“ zastavení musí následovat „čin“ pokání. Přiznávám, nemám moc ráda tahle pojmenování. Už proto, že termín pokání je deformován vrstevní představou celých generací. Když jsem dříve slyšela slovo pokání, představila jsem si padlou ženu, zahalenou do jutového pytle, klečící před vysokým kamenným křížem. Odtud zřejmě pramenila moje averze k slovu

pokání. Dnes však vyslovuji slovo pokání bez zábran a vlastně s radostí. Poznala jsem, že pokání je dar pro všechny, kteří se nemohli zbavit tíživých důsledků svých hříchů minulosti. Pokání je Boží dar. Vždyť bible říká, že „dobrotivost Boží tě chce přivést k pokání.“ (Řím 2,4)

Ano, Boží dobrota nám ukládá do srdce touhu po pokání. Pohled na Kristův kříž nás k němu vede. Pod křížem poznáváme, co naše hříchy způsobily Spasiteli a pocítíme hlubokou a opravdovou lítost nad tím, čeho jsme se dopustili.

Pokání předchází pozastavení se v běhu života. Pokání znamená lítost nad hříchem. Ale pokání znamená ještě mnohem víc. Pokání je návrat k Bohu.

Vzpomínáte na ten povzbudivý maminčin pohled, když jste jako malé děti ztěžka vyslovovali větu: „Maminčko, odpust.“ Její pohled vám vycházel vstříc už předem s výrazným ujištěním: „Ano, já ti odpouštím.“ A pak, když jste řekli tu nepříjemnou větu (a vy jste ji museli říct), rychle jste popadli maminku kolem krku a bylo vám moc dobře v jejím náručí.

Pokání bylo životním řešením v mnoha případech:

— Noe vyzýval svět k pokání a téměř nikdo ho neposlouchal.

— Na Jonášovo volání činilo pokání celé město Ninive.

— Nátan vyzval krále Davida k pokání a David v čase svého „zastavení“ se znovu vrátil k Bohu.

— Eliáš volal Izraelce k pokání, když stál před oltářem na hoře Karmel.

— Jan Křtitel ve svých kázáních vyzýval k pokání a přípravě na příchod Mesiáše.

— Volání k pokání se ozývá i z Ježíšových kázání.

— Jako odpověď na výzvu apoštolů — činite pokání — se v jednom dni obrátil ke Kristu několikatisícová zastup.

Je čas zastavit se. Ne, nevěřím, že byste byli se vším ve svém životě spokojeni. Možná, že zrovna ta vaše nespokojenost není způsobena ani tak neustálou touhou po něčem novém jako spíš nepříjemně se ozývajícími vzpomínkami na činy minulosti. Nejsíte však v neřešitelné situaci. Zastavte se a (jakkoli vám to zní nepříjemně, stejně jako kdysi mně, opakuji větu z bible:) „Čiňte pokání!“ Věřím, že se tato věta může stát pro vás tím nejradostnějším poselstvím.

-bmj-

epistoly

unavenému

známému
neznámému
malému chlapci
opuštěnému sousedce
nemocnému kamarádce
rodičům
smutným

Potkávám tě unaveného, nevnímajícího, a přece spěchajícího. Když si nedáš pozor, rytmus tvých dní tě odtrhne od všeho skutečně hodnotného. A co ti to přinese?

Jsme nešťastní také proto, že se nedokážeme soustředit na podstatné věci. Každý dnes hledá spíše vzrušení, ale nedokáže se soustředit. Po pravdě řečeno všichni chceme intenzivně žít, jenže chvat, nervozita ani vzrušení nevnesou do našeho života opravdovou hutnost bytí. Naopak — všechno neklid, který v nás vzbuzuje práce, technika i politické dění, často zkresluje naše představy o vlastních možnostech. Jak neustále za sebou doléhají povinnosti, zvyk a chvat, zúžují nám výhled a drobí myšlenky, vraždí hluboké city a nahrazují je přechodnými emocemi. Nakonec nás vykoření z nás samých, už nebudeme rozumět sami sobě.

Jistě i sama technika přispěla k rozšíření představy, že štěstí je nám dnes mnohem blíže na dosah, než bylo lidstvu dříve. Proč se tedy zabývat tím, co je za obzorem? Řekli bychom téměř, že nám stačí uspokojení primárních potřeb, ovšem uspokojení — „na úrovni“. A když se tak hodně dlouho honíme jen za určitou materiální úrovní, na kterou z nějakých důvodů ani nemáme, přichází náhle chvíle vyčerpání a hladu. Někde v nás se ozve něco, co jsme neživilí a co má hlad. Naše srdce. „Ne jenom chlebem bude člověk živ...“ Zcela vyhládlé a vyčerpané nitro. Rychlost našeho života chtěla utéci vlastnímu srdci. A ono se naštěstí nedalo. To je úžasné znamení, že ještě není pozdě! Co cítí bolest a hlad, ještě žije. Tak tedy, moje srdce! Nenávidíš, lhostejnost, bolest ani únava tě neudusily. Snad už na pokraji mého konce (kdy by se ze mne býval stal stroj k plnění povinností, ke shánění a bezohlednému hromadění věcí, určeného právě k zapomenutí na tebe, mé srdce), na pokraji takového konce jsi vzdychlo a zabořilo.

Řeklos mi, srdce, abych měla rozum. Proč denně utíkám před vlastním životem... Že snad není třeba připravovat celý život jen to, co se potom opouští...

Uvědomuji si, že nás možná mnoho osobních zkušeností přivedlo k přesvědčení, že se nevyplatí nic jiného než myslet na sebe. Vzali jsme si do štítu spolehlivé heslo: Sobectví, snad sobectví ve dvou, ve čtyřech... Všechno pro mne, pro nás...

Ano, člověk se unaví životem pro jiné, vyčerpává se dáváním. Unaví se ale i životem pro sebe. A vše zahání jediným povzbuzujícím práškem strašné, neustálé a většinou v důsledku nesmyslné činnosti. A když ta zběsilá

Kdo nám ale dá? „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ Věděli to už staří izraelité (5 Moj 8,3) a také Ježíš Kristus (Mat 4,4). A my jsme se chtěli bez Božího slova obejít!

Snad se ti někdy také zdá, že ti vysychá duše a srdce už není schopno cítit, nenávidět zlo, připoutat se k pravdě... To všechno je podvýživa srdce. Jak sis mohl myslet, že může žít to, co se nesytí? Z čeho by žilo?

JÍT DO LESA

Nohu na plynu a dál
a rychleji
Jednou tak zastavit, vystoupit
jít do lesa
Jednu cigaretu za druhou
pivo, hluk, společnost
Jít přece jednou do lesa
Kalendář přeplněný termíny
od porady k poradě
Jít do lesa
Je tam jaro
Čekají na tebe stromy
mlčí a rostou z ticha a mízy
Pro tebe zpívají ptáci
z větví stéká mír
Chceš žít intenzivně
Ale uhnaný člověk nežije intenzivně
Pouze spěchá
pod stálým tlakem
Sto naléhavých věcí
všechno vědět, všechno mít s sebou
při všem být, všechno strávit —
aby dříve dostal žaludeční vředy
Jít do lesa
Pod stromem
si vložit do rtů stéblo trávy
a jenom být
Přijdou nejlepší myšlenky
nejkrásnější sny
a problémy — seschnou
Jít do lesa
Mít čistou hlavu, tichou duši
a pokorné srdce
Řekneš mi: To kdybych tak mohl
Já ti odpovím: Už jsi na cestě

(báseň podle Phila Bosmanse)

činnost unaví tělo a zmrzačí nikdy neživené srdce, chce ono ještě vydechnout a zabolí (jako květina zavoní nejsilněji, než zcela zvadne).

Kdo to řekl, že se nežije jen chlebem, ale také tím, co nám daruje nebe?

Znamená to snad, že ta hrozná slabost těla i duše je prostě z podvýživy, z toho, že nepřijímáme?

Ano. Je to zcela prostá a jasná diagnóza: vyhladovění. Je to zákon: Nelze bez důsledků sytit tělo a neživit ducha; je nutno přijímat. To není to sobecké nedávání, ale předpoklad pro to, abychom měli sami čím žít a z čeho dávat druhým.

Parla

Vatikán a pravoslavi

Vatikán a moskevský patriarchát dosáhly předběžné dohody o uznání legální existence ukrajinské katolické církve, která byla v roce 1946 na Stalinův rozkaz přičleněna násilně k pravoslaví. Dohodly se ustanovit k vyjasnění praktických otázek komisi, kde bude zastoupen Vatikán, patriarchát ukrajinské pravoslavné církve a ukrajinská unionová církev. V Moskvě bylo uveřejněno, že Ukrajina a Bílá Rus, dosud dva exarcháty, budou mít církevní právní autonomii.

Evangelium mezi Romy

V ročníku Znamení doby 82/2 jsme psali o misijním působení naší církve mezi cikány — Romy v Rumunsku. Už v roce 1982 jsme tam měli 3 samostatné sbory. Z církevního tisku (Kj 15/90) se dovídáme, že misijní práce mezi Romy se šíří i inde. Z článku Evangelium mezi Romy vyjímáme: Už staletí různé církve vysílají své misionáře do celého světa, dokonce i mezi kanibaly. Přitom se zapomíná na národ „před vlastními dveřmi“. Ten národ jsou Romové. Nechceme si v našem povědomí připustit myšlenku, že bychom spolu s cikány jednou žili v nebi?! V minulosti byli Romové většinou pronásledováni spolu s Židy. V historii těchto dvou národů je mnoho podobností. Poslední společné velké pronásledování zažily v druhé světové válce. Oba národy, byť roztroušené po celé zemi, si uchovaly svou identitu a sounáležitost.

Práce romské misie začala asi před 35 lety ve Francii. Vše začalo obrácením jednoho Roma! Ten začal o své zkušenosti vyprávět nejdříve ve své rodině a mezi známými. Postupně se vytvořila skupina pracovníků, kteří si opatřili stan a přívěsy a začali evangelizovat po celé Francii. Dnes tuto práci koná na 300 francouzských romských laických kazatelů, v mnoha městech existují samostatné sbory, pořádají se velké romské konference, mají vlastní rozhlasové vysílání, pořádají misijní shromáždění ve velkých stanech po celé zemi.

Před 28 lety začala misijní práce mezi Romy ve Španělsku. Španělsko má asi 30 miliónů obyvatel, z toho je

jenom okolo 40 tisíc evangelíků. Mezitím přibýlo přes 12 tisíc věřících pokřtěných Romů. Znalci Španělska mluví o největším probuzení v mladších španělských dějinách a toto stále pokračuje. Evangelium se mezi Romy šíří také v ostatních západoevropských zemích, v USA a v Jižní Americe.

V Indii žije na 20 miliónů Romů, z nichž jen nepatrná menšina zná Pána Ježíše Krista. Sociální podmínky jsou zde velmi špatné, proto je misijní práce spojena se sociální péčí. Otevírají se žákovské domovy pro romské děti, které nemají jinak žádnou možnost navštěvovat školu. O prázdninách se tyto děti vrací do svých domovských vesnic a tam jsou často těmi nejlepšími svědky o Pánu Ježíši. Takto vznikly už v mnoha vesnicích sbory s živými křesťany.

Hořící chrámy znepokojují vládu v Káhiře

Vláda v Káhiře se stává nervózní, když někde na Nilu hoří křesťanský chrám. Jejím úkolem je zachovat muslimský charakter Egypta a vyhovět fundamentalistům, přitom neurážet křesťanskou menšinu. Násilné akce proti křesťanům ohrožují zejména v Horním Egyptě náboženský mír. V oblasti Abu Kurkas byly zapáleny dva koptické a jeden katolický chrám. Rada lidí přišla o život, mnoho fanaticů bylo zatčeno. Tato oblast patří k baštám muslimských fundamentalistů. Stále tam dochází k přehmatům proti státní moci a k útokům proti křesťanům. Z 55 miliónů Egyptanů je asi 10 % křesťanů.

Exploze porodnosti

Na valném shromáždění Světového luterského svazu promluvila o explozi porodnosti ve třetím světě bývalá norská ministerská předsedkyně Harlem Brundtlandová: „Od roku 1980 stoupl počet podvyživených lidí v rozvojových zemích o 30 %. Asi miliarda žije v absolutní chudobě. Papežův zákaz účinného plánování porodnosti je nebezpečný a neodpovědný.“ Ona doufá, že luterské církve prosadí modernější politiku v tomto směru.

Religiozita v USA

V poslední době vyšlo několik studií o náboženském životě Američanů. Přestože USA prodělávají mnohé bouřlivé změny, v postoji k víře se mnoho nezměnilo. Podle výsledků průzkumu 94 % obyvatel Spojených států věří v Boha, 90 % se pravidelně modlí, 80 % věří v soudný den, 70 % je přesvědčeno o existenci posmrtného života. Katolíků přibývá a u protestantů se zjišťuje mírný pokles. Katolíci dnes tvoří zhruba jednu čtvrtinu obyvatel USA. Avšak nadále jednoznačně převládají protestanté. Z protestantských církví vedle adventistů s. d. větší nárůst zaznamenali baptisté.

Ruská biblická společnost

Roku 1826 car Mikuláš na nátlak pravoslavné církve zlikvidoval tehdejší Ruskou biblickou společnost. V tyto dny byla znovu založena v budově charitativní organizace. Před vánocemi 1989 byla založena Lotyšská biblická společnost. Cílem těchto organizací je vydávání hodnotných křesťanských knih. Kromě toho má být bible přeložena do mnohých jazyků národů žijících na území SSSR. Potřeba bible je nedozírná. Jenom na Ukrajině se odhaduje, že je zapotřebí 20 miliónů výtisků, aby byla uspokojena poptávka věřících.

MLádež v Gruzii znovu nalézá církve

Politika přestavby, zahájená Gorbačovem, podpořila obnovu desetiletí potlačované gruzínské pravoslavné církve. Zárok Bezpečnosti proti náboženskému shromáždění 9. 4. 1989 byl posledním podnětem k vývoji, kterého se straniční ideologové nejvíce obávali: spojení náboženské a národní identity Gruzie.

Rozmach, který dnes prožívá gruzínská pravoslavná církev v SSSR, nelze svést jen na národní hnutí. Mezi lidmi a především mezi mládeží vypukl živý zájem o náboženství. Bohoslužeb se zúčastňuje mnoho mladých lidí a právě mezi mládeží je stále silnější přání po výuce náboženství. V květnu 1989 např. v Batumi byl proveden v pravoslavné církvi hromadný křest 5000 lidí. Byla otevřena nová teologická akademie a začalo se s moderním gruzínským překladem bible. Tento jev se odvozuje nejen z důvěryhodnosti gruzínské církve, ale i z dlouholetého přerumování ateistickou propagandou: přispěla k probuzení víry u lidí. Nyní chodí snad všechna mládež do kostela.

Prezident Václav Havel navštívil modlitebnu adventistů s. d. v Litoměřicích

Některé nezapomenutelné události se přihodí jakoby náhodně. O panu prezidentovi Havlovi je známo, že má schopnost takovéto nevědění a neplánované situace přímo vytvářet.

V neděli 20. května první muž ve státě navštívil Litoměřicko. Zúčastnil se vzpomínkového setkání na národním hřbitově v Terezině, navštívil bohoslovecký seminář a katedrálu sv. Štěpána v Litoměřicích. Když si pak prohlížel rezidenci litoměřického biskupa, naskytla se mi příležitost, abych pana prezidenta osobně pozval i do naší nedaleké modlitebny. Jeho okamžitý příslib mně udělal nesmírnou radost.

Za několik minut jsem mohl pana prezidenta přivítat v areálu naší modlitebny a poskytnout mu informaci o této nevědění stavbě. A tak se zájem vyslechl, že modlitebna byla dobudována v roce 1984 a je výsledkem brigádnického úsilí a finanční obětavosti věřících z místa i širokého okolí.

Neobvyklá stavba se panu prezidentovi líbila a připomínala mu finské architektonické umění. Rovněž jsem měl možnost říci několik slov o věřících, kteří se v této modlitebně shromažďují.

Pana prezidenta jsem nepozval proto, aby nám pomohl vyřešit nějaký problém, ale proto, aby si prohlédl zajímavou stavbu, která je hmatatelným svědectvím o věřících, kteří chtějí a umějí žít se svým náboženstvím v moderním světě.

Krátká, avšak velmi milá návštěva zůstává zvěnělá ve sborové kronice, kde pod písem panu prezidentu je jeho rukou nakreslené srdíčko, jehož poselství všichni dobře rozumíme.

Miloslav Žalud, kazatel

